

Sosyal Bilimler
Enstitüsü

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT ANABİLİM DALI

İNOVASYON VE GİRİŞİMCİLİK EKONOMİSİ BİLİM DALI

**KADIN GİRİŞİMCİLERİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER:
FİNANSAL TEŞVİKLER ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA**

Yüksek Lisans Tezi

NAZİRE NİLAY TAŞ

İSTANBUL, 2024

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İNOVASYON VE GİRİŞİMCİLİK EKONOMİSİ BİLİM DALI

**KADIN GİRİŞİMCİLERİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER:
FİNANSAL TEŞVİKLER ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA**

Yüksek Lisans Tezi

NAZİRE NİLAY TAŞ

Danışman: PROF. DR. HANDE SİNEM ERGÜN

İSTANBUL, 2024

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAY BELGESİ

İktisat Anabilim Dalı İnovasyon ve Girişimcilik Ekonomisi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Nazire Nilay Taş'ın Kadın Girişimcilerin Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörler: Finansal Teşvikler Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Çalışma adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans/Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi/...../.....

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

	Öğretim Üyesi Adı Soyadı	İmzası
1	Tez Danışmanı	
2	Jüri Üyesi	
3	Jüri Üyesi	
4	Jüri Üyesi	
5	Jüri Üyesi	

ÖZET

Girişimcilik niyeti literatürde yer alan en basit tanımıyla kişilerin kendi işine sahip olma isteğini ifade etmektedir. Kişilerin girişimci olmalarındaki en temel nedenler olarak ise kendi işinin patronu olmak ve yüksek kazanç elde etme isteği söylenebilir. Girişimci olmak isteyen kişilerin bu isteklerini hayata geçirebilmeleri için ise bir sermayeye ihtiyaç duydukları kaçınılmaz bir gerçektir. Yeterli birikime sahip olmayan veya girişimlerini büyütme isteyen girişimcilerin faydalanabileceği, ülkemizde girişimcilere yönelik devlet ve özel kurumlar tarafından sunulan birçok finansal teşvik bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini etkileyen faktörleri tespit etmektir. Bu faktörler tespit edilmeye çalışılırken anket yöntemi kullanılmış ve Türkiye’de girişimi aktif olarak faaliyette olan kadın girişimcilere ulaşılmıştır. Anket sonuçları analiz edilirken katılımcılar girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanan ve yararlanmayan kadın girişimciler olarak iki gruba ayrılıp bu iki grup arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Toplanan veriler öncelikle faktör ve güvenilirlik analizleri ile analiz edilip güvenilir olmayan faktörler analizden çıkarılarak araştırma modeli yeniden oluşturulmuştur. Daha sonra hipotez testleri aşamasında hangi analizlerin yapılacağı belirlendikten sonra bu analizleri uygulamak için gerekli koşulların sağlanıp sağlanmadığını test edebilmek için normallik testleri yapılmıştır. Normal dağılım sağlanan durumlar için parametrik, sağlanmayan durumlar için ise bu testlerin parametrik olmayan karşılıkları kullanılarak hipotez testleri yapılmıştır. Analizler SPSS 28.0 programı ile uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara bağlı olarak hipotez sonuçları karşılaştırılmış ve bu sonuçlar kısaca tartışılmıştır.

Bulgular, eğitim seviyesi, medeni durum, iş tecrübesi, finansal teşvikler ve risk alabilme eğilimi faktörlerinde bu araştırmanın örneğini oluşturan iki grup için benzer sonuçlar gösterirken; yaş, zengin olma isteği, özgüven ve yenilikçilik faktörlerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi konusunda ise iki grup arasında değişen sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, kadın girişimci, girişimcilik niyeti, finansal teşvikler

ABSTRACT

The intention of entrepreneurship, in the simplest definition found in the literature, represents individuals' desire to have their own business. The fundamental reasons for individuals to become entrepreneurs can be stated as the desire to be their own boss and achieve high earnings. An inevitable reality for those aspiring to become entrepreneurs is the need for capital to realize their aspirations. In Turkey, there are numerous financial incentives offered by government and private institutions for entrepreneurs who do not have sufficient savings or wish to expand their ventures.

The aim of this study is to identify the factors influencing the entrepreneurial intention of women entrepreneurs. In attempting to identify these factors, a survey method was used, reaching women entrepreneurs actively engaged in entrepreneurship in Turkey. During the analysis of survey results, participants were categorized into two groups: women entrepreneurs benefiting from financial incentives and those who do not. Comparisons were made between these two groups.

The collected data were initially analyzed through factor and reliability analyses. Unreliable factors were eliminated from the analysis, and the research model was reconstructed. Subsequently, during the hypothesis testing phase, normality tests were conducted to determine whether the necessary conditions for applying the chosen analyses were met. Parametric tests were used for cases where normal distribution was achieved, and non-parametric equivalent of these tests were used for cases where it was not achieved. The analyses were conducted using the SPSS 28.0 program. Based on the obtained results, hypothesis outcomes were compared, and these results were briefly discussed.

While the findings indicate similar results for the two groups comprising the sample of this study in terms of factors such as education level, marital status, work experience, financial incentives, and willingness to take risks; varying results were obtained between the two groups regarding the impact of age, desire for wealth, self-confidence, and innovativeness factors on entrepreneurial intention.

Keywords: Entrepreneurship, woman entrepreneur, entrepreneurial intention, financial incentives

ÖNSÖZ

Tez çalışmam süresince bilgisi, desteği ve içtenliği ile her zaman yanımda olan değerli danışmanım Prof. Dr. Hande Sinem Ergun'a çok teşekkür ederim.

Zaman ayırıp anket sorularını cevaplandıran ve bu çalışmanın tamamlanmasını mümkün kılan tüm kadın girişimcilere değerli katkıları için çok teşekkür ederim.

Son olarak da bu süreç boyunca desteğini hiçbir zaman esirgemeyen annem Ayşegül Taş, babam Lokman Raif Taş, kardeşim Serhat Taş'a ve tez çalışmamın başından sonuna kadar bilgisi ve desteği ile yanımda olan Abdullah İlkaz'a sonsuz teşekkürlerimle.

Nazire Nilay TAŞ

İstanbul, 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	1
1.2. Araştırmanın Kapsamı.....	2
2. GİRİŞİMCİLİK.....	4
2.1. Girişimcilik ile İlgili Kavramlar.....	4
2.1.1. Girişim Kavramı ve Özellikleri.....	4
2.1.2. Girişimcilik Kavramı.....	4
2.1.3. Girişimcilerin Özellikleri.....	6
2.2. Girişimcilik Türleri.....	6
2.2.1. Ticari Girişimcilik.....	7
2.2.2. İç Girişimcilik.....	7
2.2.3. Kamu Girişimciliği.....	7
2.2.4. Sosyal Girişimcilik.....	7
2.2.5. Kurumsal Girişimcilik.....	8
2.2.6. Profesyonel Girişimcilik.....	8
2.3. Girişimcilere Yönelik Finansal Teşvikler.....	8
2.3.1. Finansal Teşvik ve Amaçları.....	8

2.3.2. Girişimcilere Yönelik Finansal Teşvik Veren Kurum ve Kuruluşlar.....	9
3. GİRİŞİMCİLİK NİYETİ.....	11
3.1. Girişimcilik Niyeti Kavramı.....	11
3.2. Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörler.....	12
3.2.1. Sosyodemografik Etkenler	12
3.2.1.1. Eğitim Seviyesi.....	12
3.2.1.2. İş Tecrübesi.....	13
3.2.1.3. Medeni Hal	13
3.2.1.4. Yaş	13
3.2.2. Ekonomik Etkenler.....	14
3.2.2.1. Ekonomik Özgürlük Kazanma İsteği	14
3.2.2.2. Geçim Kaygısı.....	14
3.2.2.3. Zengin Olma İsteği	15
3.2.2.4. Finansal Teşvikler.....	15
3.2.3. Psikolojik Etkenler	15
3.2.3.1. Başarma İsteği	15
3.2.3.2. Özgüven.....	16
3.2.3.3. Risk Alma Eğilimi	16
3.2.3.4. Yenilikçilik	16
3.2.3.5. Dayanıklılık	17
4. ARAŞTIRMA METODU.....	18
4.1. Araştırma Metodu.....	18
4.2. Araştırma Modeli.....	18
4.3. Örnekleme.....	19
4.4. Veri Toplama	19
4.5. Veri Analizi.....	19

4.6. Ankette Kullanılan Ölçekler	21
4.6.1. Sosyodemografik Etkenler	21
4.6.2. Girişimcilik Niyeti Ölçeği	21
4.6.3. Ekonomik Etkenler Ölçeği	21
4.6.4. Psikolojik Etkenler Ölçeği.....	22
4.7. Hipotezler	24
5. ARAŞTIRMA SONUÇLARI.....	25
5.1. Sosyodemografik Özellikler.....	25
5.2. Faktör ve Güvenilirlik Analizleri	26
5.2.1. Girişimcilik Niyet Ölçeği Faktör ve Güvenilirlik Analizi	26
5.2.2. Ekonomik Etkenler Ölçeği Faktör ve Güvenilirlik Analizi	28
5.2.3. Psikolojik Etkenler Ölçeği Faktör ve Güvenilirlik Analizi.....	31
5.3. Revize Edilmiş Anket Ölçekleri	35
5.3.1. Revize Edilmiş Ekonomik Etkenler Ölçeği.....	35
5.3.2. Revize Edilmiş Psikolojik Etkenler Ölçeği	35
5.4. Revize Edilmiş Araştırma Modeli	37
5.5. Revize Edilmiş Hipotezler.....	38
5.6. Hipotez Testleri	39
5.6.1. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	39
5.6.2. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	40
5.6.3. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi	41
5.6.4. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi	42
5.6.5. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi	43

5.6.6. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi	44
5.6.7. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	44
5.6.8. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	46
5.6.9. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	47
5.6.10. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	48
5.6.11. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	49
5.6.12. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	50
5.6.13. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	51
5.6.14. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	52
5.6.15. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	53
5.6.16. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	54
5.6.17. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	55
5.6.18. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi	56
5.7. Hipotez Testi Sonuçları	57
6. TARTIŞMA ve SONUÇ	60
6.1. Araştırma Sonuçları ve Tartışma	60

6.2. Araştırmanın Sınırları ve Öneriler.....	63
KAYNAKLAR.....	64
EKLER.....	74

KISALTMALAR

KAGİDER	Kadın Girişimcileri Destekleme Derneği
KEDV	Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin Ölçeği
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MSA	Measure of Sampling Adequacy (Örneklem Yeterliliği Ölçümü)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü)
TDK	Türk Dil Kurumu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Girişimcilik Tanımları.....	5
Tablo 2: Girişimcilik Niyet Ölçeği Soruları ve Kaynakları	21
Tablo 3: Ekonomik Etkenler Ölçeği ve Kaynakları	22
Tablo 4: Psikolojik Etkenler Ölçeği ve Kaynakları.....	23
Tablo 5: Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri	25
Tablo 6: Girişimcilik Niyet Ölçeği.....	26
Tablo 7: Girişimcilik Niyet Ölçeği Birinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi.....	27
Tablo 8: Ekonomik Etkenler Ölçeği.....	28
Tablo 9: Ekonomik Etkenler İkinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi	29
Tablo 10: Ekonomik Etkenler Üçüncü Faktör ve Güvenilirlik Analizi.....	30
Tablo 11: Psikolojik Etkenler Ölçeği	31
Tablo 12: Psikolojik Etkenler Altıncı Faktör ve Güvenilirlik Analizi.....	34
Tablo 13: Revize Edilmiş Ekonomik Etkenler Ölçeği	35
Tablo 14: Revize Edilmiş Psikolojik Etkenler Ölçeği.....	36
Tablo 15: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	39
Tablo 16: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	40
Tablo 17: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi.....	41
Tablo 18: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi.....	42
Tablo 19: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi.....	43
Tablo 20: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi.....	44

Tablo 21: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	45
Tablo 22: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi	46
Tablo 23: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	47
Tablo 24: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	48
Tablo 25: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	49
Tablo 26: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	50
Tablo 27: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	51
Tablo 28: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	52
Tablo 29: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	53
Tablo 30: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	54
Tablo 31: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	55
Tablo 32: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi.....	56
Tablo 33: Hipotez Testi Sonuçları	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Araştırma Modeli	18
Şekil 2: Revize Edilmiş Araştırma Modeli.....	37

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Girişimcilik kelimesinin kökeni Fransızca "entreprende" fiilinden gelmekte olup İngilizce'ye "entrepreneur" olarak çevrilmiştir. Bu kelimenin anlamları arasında "üzerine almak", "üstlenmek", "sorumluluk almak", "işe girişmek" ve "başlamak" gibi ifadeler bulunmaktadır. Girişimci ise harekete geçen ve yenilik yoluyla farklı bir şeyler üretmeye çalışan kişi olarak tanımlanabilir (Soyşekerçi 2014: 5).

Girişimcilik niyeti ise kişinin girişimci olma isteğini ölçmektedir. Girişimcilik niyetini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır (Basım, Şeşen 2012: 21). Bu faktörlerden bazıları bireylerin doğup büyüdüğü çevre, aile yapısı, kökeni, eğitim seviyesi, yaşı ve arkadaş çevresidir. Girişimcilik niyetini etkileyen faktörler; sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik faktörler olarak sınıflandırılabilir (Bozkurt 2011: 20). Bu çalışmanın amacı kadın girişimcilerin güncel olarak girişimcilik niyetini etkileyen faktörleri girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanan ve yararlanmayan kadın girişimciler üzerinden karşılaştırmalı olarak incelemektir. Kadınların girişimcilik niyetini etkileyen faktörler; sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik etkenler şeklinde üç grupta ele alınmıştır. Sosyodemografik etkenler; eğitim seviyesi, toplam iş tecrübesi, medeni hal ve yaşıdır. Ekonomik etkenler; ekonomik özgürlük kazanma isteği, geçim kaygısı, zengin olma isteği ve finansal teşviklerdir. Psikolojik etkenler ise; başarıma isteği, özgüven, risk alabilme, yenilikçilik ve dayanıklılıktır. Bu değişkenlerin kadın girişimciler üzerindeki etkisini tespit edebilmek için kadın girişimcilere aşağıdaki başlıklardan oluşan bir anket uygulanmıştır.

- Sosyodemografik etkenler
- Ekonomik etkenler
- Psikolojik etkenler
- Girişimcilik niyet ölçeği

Bu araştırma sonucunda kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar üzerinden karşılaştırılması, iki grup için faktörlerin ayrı ayrı tespit edilmesi ve karşılaştırılarak yorumlanması amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışmanın konusu kadın kadınların girişimcilik niyetini etkileyen faktörleri kadın girişimcilerin güncel girişimcilik niyetleri üzerinden detaylı olarak incelemektir. Girişimcilik niyetinin literatürde yer alan en temel tanımı kişilerin kendi işine sahip olma isteğidir (Çolakoğlu, Gözükara 2016: 134). Girişimcilik niyeti, kişinin girişimci olma isteğini ölçmekte olup girişimcilik niyetini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır (Akdoğan, Akkuş, Akyol 2019: 2). Yüksek kazanç sağlamak ve kendi işinin patronu olup kimseye bağlı olmadan çalışmak ise kişilerin girişimcilik niyetini etkileyen en temel sebepler arasında sayılabilir (Özkaya 2020: 4). Kişilerin girişimcilik niyeti ne kadar yüksek olursa olsun sermaye olmadan bir girişim kurabilmek pek mümkün değildir (Denis 2004: 304). Bu sebeple girişimcilere yönelik finansal teşvikler girişimci olmak isteyen fakat yeterli sermayesi bulunmayan kişiler için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Son yıllarda ülkemizde çeşitli kurum ve kuruluşların kadınları girişimciliğe yönlendirmek için uyguladıkları çeşitli politikalar dikkat çekmektedir. Bunlardan en önemlilerinden biri de girişimcilere yönelik sunulan finansal teşviklerdir (Selvi Hanişoğlu, Özgür 2021: 38). Girişimcilik ile kadınların iş yaşamına kazandırılması bu kişilerin ekonomik değer oluşturması anlamına gelmektedir (Arıkan 2013: 80). Kadın girişimciliğinin ülkelerin (özellikle gelişmekte olan ülkelerin) istihdamı açısından önemli bir rol oynadığı da söylenmektedir (Sayın Arslan 2022: 23).

Bu sebeplere bağlı olarak bu çalışmanın konusu girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanan kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini etkileyen faktörleri detaylı olarak incelemektir. Kadın girişimciliğine yönelik talebin ve kadın girişimciliğine verilen önemin önümüzdeki yıllarda daha da artacağı düşünülmesi bu araştırmanın konusunun belirlenmesinde etkili olmuştur. Çalışmanın sınırlılıkları ise girişimcilik niyetini etkileyen faktörler olarak belirlenen sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik etkenler ve bunların alt başlıklarını oluşturan değişkenler (1.1. başlığında tüm değişkenler açıklanmıştır) olarak belirlenmiştir. Çalışmanın hipotezleri bu değişkenlere bağlı olarak oluşturulmuş olup 5.5. başlığında hipotezler açık olarak belirtilmiştir. Belirlenen hipotezlerin kadın girişimcilerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini doğru bir şekilde analiz edebilmek için mevcutta literatürde yer alan farklı çalışmalardan alınmış olan anketler bir araya getirilerek bu çalışmada kullanılan anket ölçeği hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın hipotezleri doğrulanmaya çalışılırken girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanmış ve yararlanmamış olan kadın girişimciler arasındaki farka bakılabilmesi için ankete “girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlandınız mı?” sorusu eklenmiştir. Elde edilen veriler analiz edilirken girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanan ve yararlanmayan kadın girişimciler iki gruba ayrılarak anket sonuçları karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır.

Bu çalışmanın konusuna karar verilmesi sürecinde yapılan literatür taramalarında yerli literatürde kadın girişimciliği ve girişimcilik niyetini ayrı ayrı inceleyen çalışmalara (Akdoğan, Akkuş, Akyol 2019; Akgün Sezer 2019; Basım, H. N., Şeşen, H. 2012; Erdemir 2018; Kaya 2021; Özbek G. 2021; Özyılmaz 2016) rastlanmıştır. Bu çalışmalarda daha çok kişilik özelliklerin girişimcilik niyetine etkisi, üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetini etkileyen unsurlar, kadınların girişimci olma sebepleri, kadın girişimciliği gibi konuların ele alındığı görülmüştür.

Yabancı kaynaklarda ise kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini inceleyen birçok çalışma olduğu (Ahmad vd. 2012; Chhabra, Raghunathan, Rao 2019; Chhabra, Raghunathan, Rao 2020; Hashim, Yaacob, Muhayiddin 2015; Muhammad, Nisar, Robinson 2019, Nigam, Shatila 2023) görülse de girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanan ve yararlanmayan kadın girişimcilerin güncel girişimcilik niyetleri üzerinden karşılaştırma yaparak iki grubun girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürde eksik olduğu fark edilen bu alandaki eksikliğin giderilmesi için 120 kadın girişimciye ulaşarak veri toplanmıştır. Mevcutta literatürde bu araştırmanın konusu ile birebir aynı olan bir çalışma bulunmadığından ve kadın girişimciliği ile ilgili gelecekte daha fazla akademik çalışma yapılabileceği göz önünde bulundurulduğundan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünün ardından ikinci bölümünde girişimcilik ile ilgili temel kavramlar, üçüncü bölümünde girişimcilik niyeti, dördüncü bölümünde araştırma metodu, beşinci bölümünde araştırma sonuçları, altıncı bölümünde ise tartışma ve sonuç bölümü ele alınmıştır.

2. GİRİŞİMCİLİK

2.1. Girişimcilik ile İlgili Kavramlar

Bu bölümde çalışmada sıkça kullanılacak olan girişimcilik ile ilgili temel kavramlar (girişim, girişimcilik ve girişimcilerin özellikleri), girişimcilik türleri ve girişimcilere yönelik finansal teşvikler gibi kavramlar literatürden faydalanılarak açıklanmaya çalışılacaktır.

2.1.1. Girişim Kavramı ve Özellikleri

Girişim kavramı ile ilgili literatürde çeşitli tanımlar yer almaktadır. TDK'ye göre girişim kavramı, bir işe girişme, teşebbüs anlamına gelmektedir (TDK 2023). Bir yaklaşıma göre girişimin sermaye, doğa ve emeğin birleşiminden oluştuğu kabul edilmektedir. Başka bir yaklaşım ise girişimi mal ve hizmet üretmek için kurulmuş, kar amacı güden finansal kişiliğe sahip olan bir örgüt olarak tanımlamaktadır (Marangoz 2012: 1). Girişim kavramının en çok kullanılan iki tanımından ilki ise üretim faktörlerinin bir araya getirilerek mal ve hizmet üretilmesi ve pazarlanmasıdır (Sayın Arslan, 2022: 2). İkincisi ise girişimcinin kendi işini kurarak maddi gelir sağlaması ve kendi işinin patronu olmasıdır (Albayrak 2022: 14). Girişimin en temel özellikleri aşağıdaki gibidir.

- Girişimin ana hedeflerinden biri maddi gelir elde etmektir.
- Girişimler pazarlanabilir ürün ve hizmet üretir.
- Girişimler satış, üretim, finansman gibi birçok işlev gerçekleştirir.
- İnsan ve maddi kaynaklar girişimlerin temel unsurlarındandır.
- Girişimlerin finansmanı yerli ve yabancı sermaye bileşenlerinden oluşur (Karaca, Özdevecioğlu 2015: 13-14).

2.1.2. Girişimcilik Kavramı

Girişimciliğin ticari anlamda ilk kez kullanılışı 1730'lu yıllara dayanmaktadır. O yıllardan günümüze kadar olan süreçte girişimcilik tanımında önemli değişiklikler olmuştur. Girişimcilik kavramını Fransızca literatürde ilk kez kullanan kişi olan Richard Cantillon'un tanımına göre girişimcilik henüz belirginleşmemiş bir fiyatla satmak üzere üretimin girdilerini satın alan ve/veya üreten kişilerdir (Özgül 2019).

Girişimcilik kavramı yeni bir iş fikrinin belli riskler alınarak hayata geçirilmesi olarak tanımlanabilir (Ürper 2017: 6). Bu tanımın yanında girişimcilik sadece yeni ve farklı fikirlerin gerçekleştirilmesi değil var olan iş fikirleri üzerinde değişiklikler yapılarak bu iş fikirlerinin yeniden pazarlanması şeklinde de ifade edilebilmektedir (Adıgüzel 2012: 12).

Her ne kadar girişimciliğin tanımını yapmaya çalışılsa da girişimciliğin tanımı konusunda bir fikir birliğine varılamamıştır (Karaca, Özdevecioğlu 2015: 21). Çeşitli araştırmacıların ve kurumların geçmişten günümüze yapmış olduğu girişimcilik tanımları Tablo 1’de birleştirilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1: Girişimcilik Tanımları

Araştırmacı	Tanım
Richard Cantillon (1725)	Girişimcilik risk alarak sermaye birikimi sağlamasıdır.
François Quesnay (1758)	Girişimcilik üretimi belirlemek, yönlendirmek, yeni yöntemler oraya çıkarmak ve yeni pazarlar araştırmaktır.
Nicolas Beaudeau (1797)	Girişimcilik yeni ve farklı teknikler kullanarak maliyetin azaltılması, ürünün ve karın artırılmasıdır.
Jean Baptiste Say (1803)	Girişimcilik keşfedilmeyen imkanları ve kaynakları bir araya getirmektir.
John Stuart Mill (1848)	Girişimcilik yönetim, kontrol ve denetim faaliyetleridir.
Joseph Schumpeter (1934)	Girişimcilik yenilikçilik ve denenmemiş olan teknolojinin geliştirilmesidir.
Peter Drucker (1964)	Girişimcilik yeni ürün üretim kapasitesi ile mevcut kaynakların harmanlanmasını içeren yenilik hareketidir.
Robert Hisrich (1985)	Girişimcilik zaman ve çaba harcayarak, çeşitli riskleri üstlenerek farklı değerler üretilmesi ve bunun sonucunda maddi ya da manevi olarak karşılık alınmasıdır.
Daniel Muzyka (1995)	Girişimcilik ekonomik fırsatlar oluşturan kişiler tarafından ortaya konulan, birey ve toplum için değer yaratan, ekonomik sistemde değişikliklere sebep olan bir süreçtir.
Müftüoğlu (2000)	Girişimcilik çevredeki fırsatları değerlendirme, talepleri yakalama, değişen talepleri fark etme ve boşlukları yakalayabilme gibi imkanları kullanarak değer yaratma sürecidir.
Seyfi Top (2006)	Girişimcilik soyut bir fikri somutlaştırabilmektedir.
Mehmet Marangoz (2012)	Girişimcilik ekonomik kalkınmanın, gelişmenin, küresel rekabet ortamında var olmanın temelidir.
KOSGEB (2019)	Girişimcilik insanın düşünsel emeğinin ekonomik değere dönüşmesidir ve üretim faktörleri arasında yer almaktadır.

Kaynak: Karaca, M., Özdevecioğlu, M. (2015), Er, P. H. (2012), Onay, M., Çavuşoğlu, S. (2010) ve Tekin, E. (2019)’den yararlanılarak oluşturulmuştur.

2.1.3. Girişimcilerin Özellikleri

Hemen hemen girişimcilerin çoğunda gözlemlenen ve girişimcilerin özellikleri arasında sayılan bazı ortak özellikler bulunmaktadır. Girişimcilerden sahip olmaları beklenen dört temel özellik ise risk alabilme, yenilikçi olma, liderlik ve rekabetçilik olarak ifade edilebilir (Başar, Tosunoğlu, Demirci, 2001: 89).

Girişimcilik, gelecekteki bilinmezliklere karşı riskten kaçınmak, belirsizliklere cevap aramak, kısacası değişime ayak uydurarak varlığını devam ettirmektir (Alada 2001: 49). Belirsiz olan durumlar risk olarak kabul edilir. Girişimcilerin en temel kişilik özelliklerinden biri risk alabilmeleridir. Belirsiz durumlarda risk alan ve duygusal zekalarını kullanan girişimciler, belirsiz koşullarda bile başarı elde edebilmektedirler (Yelkikalan 2007: 48).

Girişimci, mevcut koşulların ötesinde fırsatları gören ve uygun zamanda kaynakları bir araya getirerek sorunları yenilikçi özelliği ile fırsata dönüştürür. Girişimciler için değişim oldukça normal bir süreç olup Schumpeter'in "yaratıcı yıkım" teorisini (Schumpeter 1942) benimsemişlerdir. Değişim çoğu zaman zorlukları beraberinde getirir fakat bu zorlukları aşmak için girişimci tüm bunları hesap ederek zorlukları aşmaya yönelik çaba sarf etmektedir. Girişimcilerin yenilikleri başarılı bir şekilde uygulayabilmesi için çok yönlü düşünebilmeleri, yenilikleri insanlara kabul ettirebilmeleri için ikna kabiliyetlerinin olması ve iyi iletişim becerilerine sahip olmaları gereklidir (TÜSİAD 2002).

Girişimcilik ve liderlik, birbiriyle örtüşen ve sahip olunması gereken özellikler bakımından birbirine oldukça benzeyen iki kavramdır. Bu iki kavram da girişimin başarısını liderin veya girişimcinin sorumluluğu olarak kabul eder. Örneğin liderlik becerileri kullanılmadan yenilikçi davranışlarda bulunmak pek mümkün gözükmemektedir. Bu sebeple liderlik vasfı bulunan kişiler girişimcilik süreçlerinde aktif olarak rol oynamaktadırlar (Ay, Koca, 2013: 68).

Bir ülkede girişimciliğin gelişmesi rekabetin artmasına sebep olacağından, ülkedeki girişimlerin daha üretken olması kaçınılmaz olacaktır (Özkul 2008: 47). Rekabet, girişimlerin başarılı olabilmeleri, kaliteli ürün ve hizmet üretebilmeleri için çok önemli bir unsurdur. Bu sebeple girişimcilerin rekabetçi olması hem girişimlerin tüketici odaklı olmasına hem de tüketici açısından sağlıklı bir piyasa ortamı oluşmasına olanak sağlamaktadır (Tosunoğlu 2003: 17).

2.2. Girişimcilik Türleri

Bu bölümde literatürde en çok incelenmiş olan girişimcilik türlerine ve açıklamalarına yer verilmiştir.

2.2.1. Ticari Girişimcilik

Ticari girişimcilik en genel anlamıyla yeni bir iş kurmaya dayalı girişimciliktir. Bu girişimcilikte, girişimciler kendi bilgi ve yeteneklerine dayanarak harekete geçer ve sıfırdan yeni bir iş kurarlar. Ticari girişimler girişimciye kar ettirirken ülke ekonomisinin de büyümesini sağlar. Yeni fikir ve inovasyonlardan, yeni ürünlerden, hammaddelerden, pazardaki fırsatlardan faydalanmak ticari girişimlerin hedeflerindedir. Ticari girişimcilik çoğunlukla kar etmeye odaklandığından üretilen iş sonucunda tketiciciye katma değer içeren ürün ve hizmetler sunulmuş olur (BTM 2022).

2.2.2. İ Girişimcilik

İ girişimcilik kavramı 1980’li yıllardan itibaren literatürde daha sık incelenmeye başlamıştır. İ girişimcilik, fırsatları fark etme ve değer kazandırmak için üretim faktörleri arasındaki işlemleri yenilikle harmanlayan bir girişimcilik türüdür. İ girişimcilik ile işletmenin çalışanı olan herkesin girişimci gibi düşünmesi ve harekete geçmesi hedeflenmektedir. Bu sebeple i girişimcilik, yeni bir ürün, hizmet veya süreç tasarlayabilen bir organizasyon yapısını ortaya koyar ve işletmenin uzun vadede başarılı olabilmesi için önemli bir kaynak olarak kabul edilir (Naktiyok 2004).

2.2.3. Kamu Girişimciliği

Kamu girişimciliği, kamu yetkisi, kamu kaynakları ve çalışanları kullanılarak yapılan bir girişimcilik türüdür. Kamu girişimciliğine talep devletin, özel sektörün veya siyasetin etkisi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Ancak birçok kamu hizmetinde kar amacı gdlmemektedir. Kamu girişimciliğinin ilk evresi bürokrasinin yüksek olduğu bürokratik yapılarda zm sürecinin etkinliğinin düşük olmasının fark edildiği dönemdir. Bu sebeple yeniden yapılanmalar kamu örgütlerinin problem zme yaklaşımlarında önemli değişiklikler yaşanmasına sebep olmuştur. Ayrıca kamu girişimciliği yönetim maliyetlerinin azaltılıp finansal etkinliğin artmasına olanak sağlamıştır (Karaca, Özdevecioğlu 2015: 44).

2.2.4. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik kavramı literatüre Howard Bowen’in 1953 yılında “Social Responsibilities of the Businessman” adlı kitabında kullanmasıyla kazandırılmıştır. Bowen’in tanımına göre sosyal girişimcilik, girişimciliğin toplumun ihtiyaç ve değer yargıları için yapılan sosyal sorumluluk çalışmalarının önemine dikkat çekmiştir. Girişimciliğin yalnızca ticaret ile ilgili olduğunun savunulduğu, sosyal girişimcilik aracılığı ile toplumun sorunlarına zm bulmaya çalışan kişilerin hayalperest olarak nitelendirildiği dönemde bile sosyal girişimcilik ülke ekonomisine önemli

katkılar sağlamıştır ve sosyal girişimciler uzun yıllardan beri toplumların alışageldiği düzenleri dönüştürmeye devam etmektedir (Budak 2015: 36).

2.2.5. Kurumsal Girişimcilik

Kurumsal girişimcilik en basit şekliyle örgüt içinde yenilik şeklinde tanımlanabilir. Kurumsal girişimcilikte faaliyette olan bir kurumun değerleri, finansal kaynakları, işgücü ve iş yapış şekli gibi kurumun karlılığını etkileyen faktörler üzerinde yenilikler yaparak verimliliğin artırılmaya çalışılmasıdır (Yiğit 2023: 12). Kurumsal girişimciliğin iki temel ekonomik amacından ilki; ekonomik şartlar sebebiyle zorluk yaşayan KOBİ'lere destek olarak faaliyetlerine devam etmesini sağlamak, ikincisi ise uzun dönemde ülke ekonomisine katkı sağlayacak ve ülke çıkarlarına fayda sağlayacak olan girişimlerin kurulmasına imkan sağlanmasıdır (Çıkmaz 2019: 12).

2.2.6. Profesyonel Girişimcilik

Profesyonel girişimcilik kurum içinden ya da dışarıdan birine işletmenin satılması veya devredilmesidir. Profesyonel girişimciliğe kötü yönetim, girişimcinin vefatı veya miras paylaşımı gibi mücbir sebepler de neden olabilmektedir. Bu girişimcilikte kurumun riskleri, risk sermayesi şirketlerinin dış kredi ve finansmanlar aracılığıyla desteklenmektedir. Profesyonel girişimcilik daha çok girişimcilik özelliklerine sahip, yönetim becerileri yüksek ve deneyimli kişiler için uygundur (Çıkmaz 2019: 12).

2.3. Girişimcilere Yönelik Finansal Teşvikler

Bu bölümde girişimlerin kurulmasında veya büyümesinde oldukça önemli bir rolü olan finansal teşviğin kavramsal çerçevesi, amaçları ve girişimcilere yönelik finansal teşvik veren kurum ve kuruluşlar incelenecektir. Çalışmanın anket sonuçları analiz edilirken anket katılımcıları girişimcilere yönelik finansal teşviktan yararlanan ve yararlanmayan katılımcılar olarak iki gruba ayrılacağından bu bölümde yapılacak olan tanımlar çalışma sonuçlarının daha iyi yorumlanmasına katkıda bulunacaktır.

2.3.1. Finansal Teşvik ve Amaçları

Teşvik kelimesinin TDK'deki karşılığı özendirmek, isteklendirmek şeklindedir (TDK 2023). Teşviğin iktisadi tanımı ise OECD tarafından; bir yatırımın maliyetini veya olası karlılığını etkileyerek veya yatırım ile ilgili risklerini değiştirerek yatırım ile ilgili büyüklük, bölge ve sektör gibi çeşitli unsurları etkilemek için hazırlanan hükümet önlemleridir şeklinde ifade edilmiştir (Çatal 2010: 289).

Finansal teşviklerin en temel amaçlarından biri ülke ekonomilerine katkıda bulunmaktır. Finansal teşviklerin kapsamı ülkenin gelişmişlik seviyesine ve ülke politikalarına göre netleşmektedir (Özdaş 2009: 10). Finansal teşviklerin temel amaçları aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Rekabet gücünü artırmak,
- Yabancı yatırımcıların desteğini almak,
- Yatırım ve üretimin artmasını sağlamak,
- Ülke ekonomisini geliştirmek,
- Bölgesel gelişmişlik farklarını azaltmak,
- Girişimcilerin risklerini azaltmak,
- Nitelikli insan gücünü ülke ekonomisine kazandırmak,
- İstihdamı artırmak,
- Sanayi ve teknoloji alanındaki gelişmeye katkıda bulunmak (Duran 2003: 23-24).

2.3.2. Girişimcilere Yönelik Finansal Teşvik Veren Kurum ve Kuruluşlar

Girişimcilerin karşılaştığı en büyük sorunlardan biri sermayeye erişimdir. Bunun sebebi ise yeni girişimlerin genellikle yeterli maddi kaynaklara ve karlılığa kısa süre içinde sahip olamamasıdır (Burak, Tulum, 2019: 14). Bu gibi sebeplerden ötürü girişimcilere yönelik finansal teşvikler, girişimlerin kurulmasında veya büyümesinde önemli pay sahibi olabilmektedir.

Ülkemizde girişimcilere yönelik finansal teşvik veren çeşitli kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları devletin sunduğu teşvikler, özel ve devlet bankalarının girişimcilere özel kredi imkanları, melek yatırımcılar, mikro finansman imkanları olarak sayılabilir (Burak, Tulum, 2019: 14-15). Bu çalışma kapsamında yapılan anket sonuçları değerlendirilirken de anket katılımcılarının büyük bir kısmının yararlandığı teşviklerin KOSGEB, TÜBİTAK, TÜSİAD, banka hibeleri veya kredileri ve melek yatırımcılar olduğu görülmüştür.

Bazı kurum ve kuruluşların ayrıca kadın girişimcilere yönelik sunduğu çeşitli teşvik imkanları da bulunmaktadır. Finansal destek arayan girişimcilerin iş planını en iyi şekilde yapmaları gerekmektedir. Devlet kurumları, bankalar, melek yatırımcılar ve girişimcilere finansal destek sağlayan diğer kurum ve kuruluşlar sağlam bir iş planı olan girişimleri riskleri ile değerlendirebilir ve bunun sonucunda yatırım yapıp yapmama konusunda bir karara varabilir. Kadınlar girişimlerini kurabilmek veya mevcut girişimlerini büyütebilmek için sosyal, finansal veya beşeri sermayeye ihtiyaç duymaktadır. Kadın girişimcilerin uzun vadeli finansmanlarını güvence altında tutabilecek bağlantılar edinmeleri, ekonomik ve düzenleyici çeşitli değişikliklere uyum sağlayabilmeleri için girişimciler veya girişimcilik ile yakından ilgilenen kişiler ile bağlantı kurmaları oldukça önemlidir.

Teknoloji transfer ofisleri, kuluçka merkezleri, teknokentler gibi girişimcileri destekleyen kuruluşlar kadın girişimcilerin sosyal sermayelerini artırmalarına önemli katkılar sağlamaktadır. Yatırım desteğine ihtiyaç duyan kadın girişimciler ve yatırımcıları bir araya getiren birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Ülkemizde kadın girişimcilerin en yaygın olarak faydalandığı girişimci destekleri arasında KOSGEB, TÜBİTAK, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV), Kadın Girişimcileri Destekleme Derneği (KAGİDER), Türkiye Grameen Mikrofinans Programı ve bankalar sayılabilir (Sayın Arslan 2019: 44-45).

3. GİRİŞİMCİLİK NİYETİ

3.1. Girişimcilik Niyeti Kavramı

TDK'ye göre niyet kavramı, bir şeyi yapmaya önceden karar verme anlamına gelmektedir (TDK 2023). Niyet günlük dilde oldukça sık kullanılan kelimeler arasında yer almaktadır. İnsanların bütün hareket ve davranışlarının temelinde niyet olgusu bulunmaktadır. Niyet, kalkışılacak hareketin duygusal inancı olarak ifade edilebilir. Bir eylemin niyet olmadan gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Bu sebeple niyet, eylemlerin başlangıç noktasıdır (Top 2017: 12).

Yapılan araştırmalara göre niyet kavramı bilimsel girişimciliğin açıklaması olarak kabul görmüştür. Niyet, yapılmak istenen eylemin harekete geçilerek başlatılmasının işaretini temsil etmektedir (Özdemir 2019: 19). Temsil etmek ile ifade edilmek istenen gelecekte gerçekleşecek faaliyetler ile ilgili basit beklentiler değil, gerçekleşmeleri için tedbirli sorumluluğu kapsayan bir kararlılık sürecidir. Tedbirli sorumluluk kavramı bireylerin öz yeterliliği ile bağlantılı olduğundan girişimcilerin işleri ve öz yeterlilikleri arasında bir bağlantı kurmaktadır (Top 2017: 7).

Girişimcilik niyeti kişilerin kendi işlerini kurmadan önceki süreçleri öğrenme biçimidir. Başlıca öğrenme faktörlerinden biri olan niyet girişimcilikte oldukça önemli bir konuma sahiptir. Girişimcilik açısından bakıldığında niyet, önemli bir fikri harekete geçiren öğrenme unsurudur. Girişimcilik niyeti diğer bir boyutuyla değer üretmekte olan bir organizasyonun ortaya çıkış şeklidir. Değer üreten organizasyonların ortaya çıkışı açısından niyet bir fikrin yatırıma dönüşmesi, yatırıma dönüştürülen işin organize olabilmesi için örgütlenmenin gerekli olduğuna inanan ve bunu savunan bir kavramdır. Organizasyonların örgütlenme süreci içinde kuruluş aşamasındaki ilk duygusal ve bilişsel eylemlerin netleştirildiği aşama olarak tanımlanabilir (Bird 1988: 443).

Niyet tanımı bilim insanları tarafından çeşitlendirilmiştir. Bu tanımlar farklı şekilde edilmiş olsa da anlam olarak benzerlik göstermektedir. Başka bir ifadeyle niyet, kişinin gelecekte yapacağı davranışlarına olan inancıdır (Krueger, Reilly, Carsrud, 2000). Bir kişinin herhangi bir şeyi yapma arzusu, kişinin hayattaki deneyimlerini de kapsayan bilişselliği ifade etmektedir. Kurulacak girişimin veya gerçekleştirilecek eylemlerin pozitif ve negatif yanlarının değerlendirilmesini kapsayan tutum ve davranışa yönelik toplumsal değerlerin yansımaları da bir niyettir (Sniehotta 2009: 2).

3.2. Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörler

Yapılan literatür taramaları sonucunda girişimcilik niyetini etkileyen birçok faktör olduğu görülmüştür (Basım, Şeşen 2012: 21). Literatürde sıklıkla üstünde durulduğu gözlemlenen faktörler tespit edilerek bu çalışmanın sınırları kapsamında ele alınacak olan faktörler belirlenmiştir. Bunlar sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik faktörlerdir. Bu faktörlerin içerisinde ele alacağımız değişkenler ise aşağıdaki gibidir.

Sosyodemografik etkenler; eğitim seviyesi, iş tecrübesi, medeni hal ve yaştır. Ekonomik etkenler; ekonomik özgürlük kazanma isteği, geçim kaygısı, zengin olma isteği ve finansal teşviklerdir. Psikolojik etkenler ise; başarıma isteği, özgüven, risk alabilme, yenilikçilik ve dayanıklılıktır.

3.2.1. Sosyodemografik Etkenler

Bu bölümde çalışmanın sosyodemografik etkenlerini oluşturan eğitim seviyesi, iş tecrübesi, medeni hal ve yaş kavramlarından bahsedilecektir.

3.2.1.1. Eğitim Seviyesi

Toplumların üretken ve kaliteli bir yaşam sürebilmesi için gereken ön koşullardan biri eğitimidir. Dünyada yaşanan yenilikler toplumların değişim ve dönüşüme ayak uydurmasını ve bu yeniliklere hızlıca uyum sağlamalarını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu sebeple dünyada yaşanan yeniliklere uyum sağlamak toplumların geleceğe yönelik önemli hedefleri arasındadır. Bu hedeflere ulaşılabilmesi için eğitim çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu sebeple toplumların eğitimin niteliğinin artırması, kaliteli eğitime ulaşım imkanının toplumun büyük bir kesimine sunması oldukça önemlidir (KSGM 2012: 11).

Eğitim ile bireyler kültürel ve düşünsel değerlerin temellerini öğrenmektedir. Eğitim ile edinilen rasyonel düşüncenin temelinde ise günlük yaşantıda karşılaşılabilecek olaylara hangi tepkilerle yaklaşılacağı belirlenmesi, bu tepkilerden doğabilecek sonuçların öngörülerek en uygun davranışın seçilebilmesi oluşturmaktadır. Bu tercihler bireylerin yaşam tarzını da belirlemektedir (Doğan 2002: 217).

Eğitim, girişimci olma ve sonrasındaki süreçte başarılı olmak için önemli ve olması gereken unsurlardan biridir. Girişimcilerin pazarlama, yönetim, finans, iletişim, işletme yönetimi gibi alanlarda eğitim alması oldukça faydalı olacaktır. Eğitimin yanında bazı alanlarda uzmanlığa sahip olmak da girişimcilerin başarısı için önemlidir. Girişimci adaylarının sermaye yönetimi, pazarlama, yeni ürün veya hizmet geliştirme gibi alanlarda tecrübe sahibi olması girişim kurma süreçlerini kolaylaştıracaktır (Hisrich, Peters: 1989: 55-58).

3.2.1.2. İş Tecrübesi

Tecrübe insanların bir süreç boyunca karşılaştıkları durum ve olaylar neticesinde elde etmiş oldukları kazanımlardır (Küçük 2017: 89). Girişimcilerin hepsi iş kuracak kadar yeterli deneyime sahip olmasa bile dünyada yaşanan değişimlere karşı duyarlı, yeniliklere açık ve öğrenmeye istekli olmalıdır. Girişimlerini yeni kuran kişilerin karşılaştıkları sorunların büyük bir kısmı tecrübesizlikten kaynaklanmaktadır. Girişimcilerin bir kısmı kendi işletmelerini kurmadan farklı işlerde çalışıp deneyim kazandıktan sonra kendi işletmelerini kurmayı tercih eder ve çalıştıkları iş yerlerini girişimcilik ile ilgili çeşitli süreçleri öğrenebilecekleri bir araç ve öğrenmelerine fayda sağlayacak bir tecrübe olarak görürler (Nişancı 2015: 33). Girişimcilerin girişimlerini kurmadan önce farklı işlerde çalışmış olmaları ve bu süreçte edindikleri tüm deneyimler, kendi girişimcilik süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara daha akılcı yaklaşabilmelerine ve problemlere daha kolay çözümler üretebilmelerine katkı sağlayacaktır (Brockhaus 1980: 371).

3.2.1.3. Medeni Hal

Evlilik insanların davranışlarını etkiler, alışkanlıklarını ve günlük rutinlerinin değişmesine sebep olur (Erdoğan 2017: 4). Medeni halin özellikle kadınların girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olabilecek bir faktör olduğu düşünüldüğü için bu çalışmanın kapsamına dahil edilmiştir. Kadınların iş ve ev arasındaki yaşam dengesini kurabilmesi, evdeki sorumlulukları sebebiyle işletme yönetiminde başarılı olup olamayacağı gibi hususlar medeni halin kadınların girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olabileceğini göstermektedir (Tulan, Türko 2019: 238). Öte yandan girişimcilik evli olup çeşitli sebeplerle iş hayatına ara vermek zorunda kalan kadınların yeniden iş yaşamına katılmasına da vesile olabilmektedir.

Örneklemin erkeklerden oluştuğu bir çalışmada ise medeni durumun girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi araştırılmaz. Bunun sebebi kadına ve erkeğe yüklenmiş olan toplumsal cinsiyet rolleridir (Tulan, Türko 2019: 238).

3.2.1.4. Yaş

Girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olduğu düşünülen sosyodemografik etkenlerden biri de yaştır. Girişimcilik eğilimi gösteren adayların girişimcilik eğilimleri yaş grubuna bağlı olarak şekillenmektedir (Tan 2015: 411). Girişimcilerin yaşları yaptıkları işlerdeki başarı oranlarını etkilemektedir. Örneğin genç yaştaki girişimcilerin risk alma eğilimleri orta yaşlı ve yaşlı girişimcilere göre daha yüksek olabilmektedir. Öte yandan genç girişimcilerin risk alma eğilimleri

diğer yaş gruplarına göre görece daha yüksek olsa bile bu durum diğer yaş grubunda olan kişilerin girişimcilik ile ilgilenmediği anlamına gelmez (Aydınlık 2017: 19).

Literatürde yer alan sosyodemografik etkenlerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini inceleyen bazı çalışmalarda (Sivri 2020; Özkaya 2022) yaşın girişimcilik niyeti üzerinde fark edilir bir etkisi olduğu gözlemlenirken bazılarında bu etki kanıtlanamamıştır.

3.2.2. Ekonomik Etkenler

Bu bölümde çalışmanın ekonomik etkenlerini oluşturan ekonomik özgürlük kazanma isteği, geçim kaygısı, zengin olma isteği ve finansal teşvikler kavramlarından bahsedilecektir.

3.2.2.1. Ekonomik Özgürlük Kazanma İsteği

Ekonomik özgürlük, kişilerin girişimlerinde ekonomik açıdan hiçbir kısıtlama, etki ve baskı altında olmamasıdır. Ayrıca ekonomik özgürlük bireylerin mevcut mülkiyet haklarının korunması ve bu mülkiyet haklarının devlet tarafından güvence altına alınmasını kapsamaktadır. Ekonomik özgürlük, girişimcilik alanında mal değiş tokuşu, piyasa ve pazar faaliyetleri, üretim ve tüketimler gibi tüm ekonomik faaliyetlerin hiçbir baskı ve zorlama olmadan gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleşmesi ve girişimciliğin gerçekleştirilmesi olarak da ifade edilmektedir (Kim, Miller, Roberts 2020: 51).

3.2.2.2. Geçim Kaygısı

TDK'ye göre kaygı, üzücü veya kötü bir şey olacak korkusundan doğan tedirgin edici duygu, düşünce, tasa, endişe anlamına gelmektedir (TDK 2023). Kaygı genel olarak olumsuz yönleriyle öne çıksa da bazı olumlu yönleri de vardır. Örneğin kaygı bireyin öğrenmeye karşı isteğinin artmasında önemli bir etkidir (Akgün, Aydın, Gönen 2007: 284).

Gelecek ve geçim kaygısı özellikle iş bulamayan gençler üzerinde çok fazla stres yaratan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Hayatın her döneminde yaşanması mümkün olan kaygı durumu özellikle üniversiteden mezun olunan dönemde gençlerin hayalindeki işi bulamaması, herhangi bir iş bulamaması gibi sebeplerle daha sık yaşanabilmektedir (Bektaş, Çiçek, Türköz 2021: 133). İş bulamama kaygısının en önemli sebeplerinden biri de geçim kaygısıdır. Girişimcilik, geçim kaygısı ve işsizlikle başa çıkmanın bir yolu olarak kabul edilmekte ve gençlerin girişimciliğe teşvik edilmesi bu sebeple önem taşımaktadır. Buradan yola çıkarak girişimciliğin özellikle üniversiteden yeni mezun olmuş bireylerin kariyerlerine başlangıç yapabilmeleri adına önemli bir seçenek olabileceği söylenebilir (Yıldırım 2008).

3.2.2.3. Zengin Olma İsteği

Para güç, statü, refah, toplum içinde saygınlık görülmesi ve başarı gibi kavramlarla ilişkisi olan bir araçtır. Kişilerin paraya yönelik tutumları büyük oranda kişisel ve kültürel ögelere bağlıdır (Schwarz vd. 2009). Literatürde girişimcilik ve para kazanma isteği ile ilgili yapılmış bazı tanımlar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; Douglas, bireylerin kendi işini kurma niyetini para kazanma, risk, çalışmaya yönelik tutumlar, bağımsızlık gibi değişkenler ile ilişkilendirerek analiz etmiştir. Lim ve Teo'ya göre para kazanma isteği yüksek olan kişiler yüksek gelir kazanmayı güç, özgürlük ve bağımsızlığın aracı olarak görmektedir. Murugesan'a göre bu özellikler aynı zamanda başarılı bir girişimci olmak için de gereklidir. Bu sebeple para kazanma isteği ile girişimcilik niyeti arasında pozitif bir ilişki olduğunu savunmaktadır (Özbek 2021: 27).

3.2.2.4. Finansal Teşvikler

Finansal teşvikler, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tarafından sıkça kullanılmakta olan ekonomik araçlardandır. Finansal teşviklerin uygulanma amacı toplumun refahını yükseltmek, üretimi ve istihdamı artırmak, bölgeler arasındaki dengesizlikleri gidermek, rekabeti artırmak, yüksek teknolojinin kullanılmasını sağlamak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek olarak açıklanabilir. Finansal teşvikler ile küçük ve orta ölçekli işletmelerin ekonomik faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Finansal teşviklere bağlı uygulamalar ile ilgili istatistikler incelendiğinde KOBİ'lere çokça önem ve destek verildiği görülmektedir (Çeviker 2010: 50).

3.2.3. Psikolojik Etkenler

Bu bölümde çalışmanın psikolojik etkenlerini oluşturan başarıma isteği, özgüven, risk alma eğilimi, yenilikçilik ve dayanıklılık kavramlarından bahsedilecektir.

3.2.3.1. Başarma İsteği

Başarma ihtiyacı, herhangi bir görevin başarılı bir şekilde tamamlanması için temel gerekliliklerden biri olup toplumların ekonomik yönden gelişmelerine katkı sunması bakımından en önemli motivasyon araçlarından biridir (Hansemark 2000: 634).

Başarma isteği girişimciliği etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Yüksek başarıma hırslı olan bireylerin başarılı olabilmek için ihtiyaç duyulan motivasyona sahip olması sebebiyle diğer insanlarla karşılaştırıldıklarında girişimcilik potansiyellerinin çok daha yüksek olacağı beklenmektedir (Biçkes, Ören 2011: 74).

Bireyleri amaçlarına ulaştıran en önemli faktörlerden biri başarıma isteğidir. Başarma isteğii yüksek olan kişiler kendi hedeflerini belirler. Bu kişilerin kendilerine belirledikleri hedefler genellikle ulaşılması zor olur ve bu zorlu hedeflere ulaştıklarında başarıları da yankı uyandırır (Efe 2016: 21-22).

3.2.3.2. Özgüven

Özgüven, sosyal bilimler ve psikoloji alanlarında geçmişten günümüze dek geçen süreçte üzerine en çok çalışma yapılan kavramlardan biridir. Yapılan bu çalışmalarda özgüvenin bireylerin mutluluğuu, başarısu ve ruh sağlığı üzerinde oldukça önemli olduğu görülmüştür (Soner 2000: 249).

Girişimciler, girişimcilik faaliyetlerini başarılı bir şekilde yürüteceğine ve başarılı olacağına inanmalıdır. Girişimcinin kendine güveni belirlemiş olduğu hedeflere ulaşması için işlerini organize etmesi ve işindeki değer yaratma sürecinde ihtiyaç duyduğu kişisel inancı göstermektedir. Girişimcinin belirlediği hedeflere ulaşabilmesinde özgüven olmazsa olmazdır. Özgüven aracılığıyla girişimcinin başarı dürtüsü ortaya çıkar ve özgüven başarıda kilit rol oynar (Yılmaz 2021: 12).

3.2.3.3. Risk Alma Eğilimi

Ekonomide tahmin edilmesi güç olan olaylar ve belirsizlikler risk olarak adlandırılır (Ağar 2022: 7). Girişimcilerin sahip olması beklenen kişilik özelliklerinden biri de risk alma eğilimidir. Sosyal, psikolojik ve finansal olarak risk alabilmek girişimci olma sürecinin önemli bir parçasıdır. Girişimcilik, risk aldığıında beklenen getirinin yüksek olacağına inanmayı ve bu doğrultuda doğru kararları alarak iş süreçlerini gerçekleştirmeyi kapsar. Girişimciler ileri görüşlü, gelişime ve fırsatlara açık ve bu olanakları değerlendirmeye çalışan kişilerdir (Bozkurt 2006: 99).

3.2.3.4. Yenilikçilik

Girişimcilerin sahip olması beklenen kişilik özelliklerinden bir diğeri yenilikçiliktir. Girişimciler yeni fikirler geliştirerek rakiplerinin önüne geçebilir ve rekabet koşulları ile baş edebilir. Girişimci kişilik özellikleri taşıyan kişilerin yaptığı işlerde yenilik yapma potansiyelinin, yeniliklere öncülük etmelerinin ve yenilikçi uygulamaları benimsemelerinin diğeri bireylere göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Bakan vd. 2012: 262).

Girişimciler hem yeni fikirler üretmeye çalışır hem de kendi kişisel becerilerini artırmaya gayret ederler. Girişimciler başarıya ulaşabilmek için teknik ve teknolojik alanlarda kendilerini güncel tutmakta ve geliştirmektedir. Girişimciler köklü değışikliklere sebep olacak kararların alınmasında, yeni fikir geliştirilmesinde ve bu fikirlerin hayata geçirilmesinde diğeri bireylere göre daha başarılıdır.

Yapılan çalışmaların büyük bir kısmında girişimciliğin en önemli özelliklerinden birinin yenilikçilik olduğu görülmüştür (Artık 2019: 48).

3.2.3.5. Dayanıklılık

Hayat, olumlu olumsuz duyguların ve fiziksel vrenin kombinasyonuyla oluşur. İnsanların hemen hemen hepsi genellikle yaşamları boyunca sıkıntılı ve zor zamanlar geçirmek durumunda kalırlar. Her insanın bu sıkıntılı durumlar karşısında göstereceği tepki aynı değildir. Bazı insanlar olumsuz olaylarla başa çıkma konusunda daha rahat ve zgr hissederken diğerleri yaşadıkları olumsuz deneyimleri bir türlü aşamayabilir. Bu durumun sebebi psikolojik dayanıklılıktır. Psikolojik dayanıklılık bir kişinin sağlık, aile, iş yaşamı, özel hayat, finansal sorunlar gibi hayatın her alanında karşılaşılabilecek olan önemli stres kaynaklarına karşı adaptasyon süreci olarak kabul edilir (Dyer, Tusaie 2004: 3-4). Psikolojik dayanıklılık, bireylerin olumsuzluklarla karşılaştığı dönemlerde zorluklarla başa çıkabilmelerini sağlar (Kurt 2011: 64).

4. ARAŞTIRMA METODU

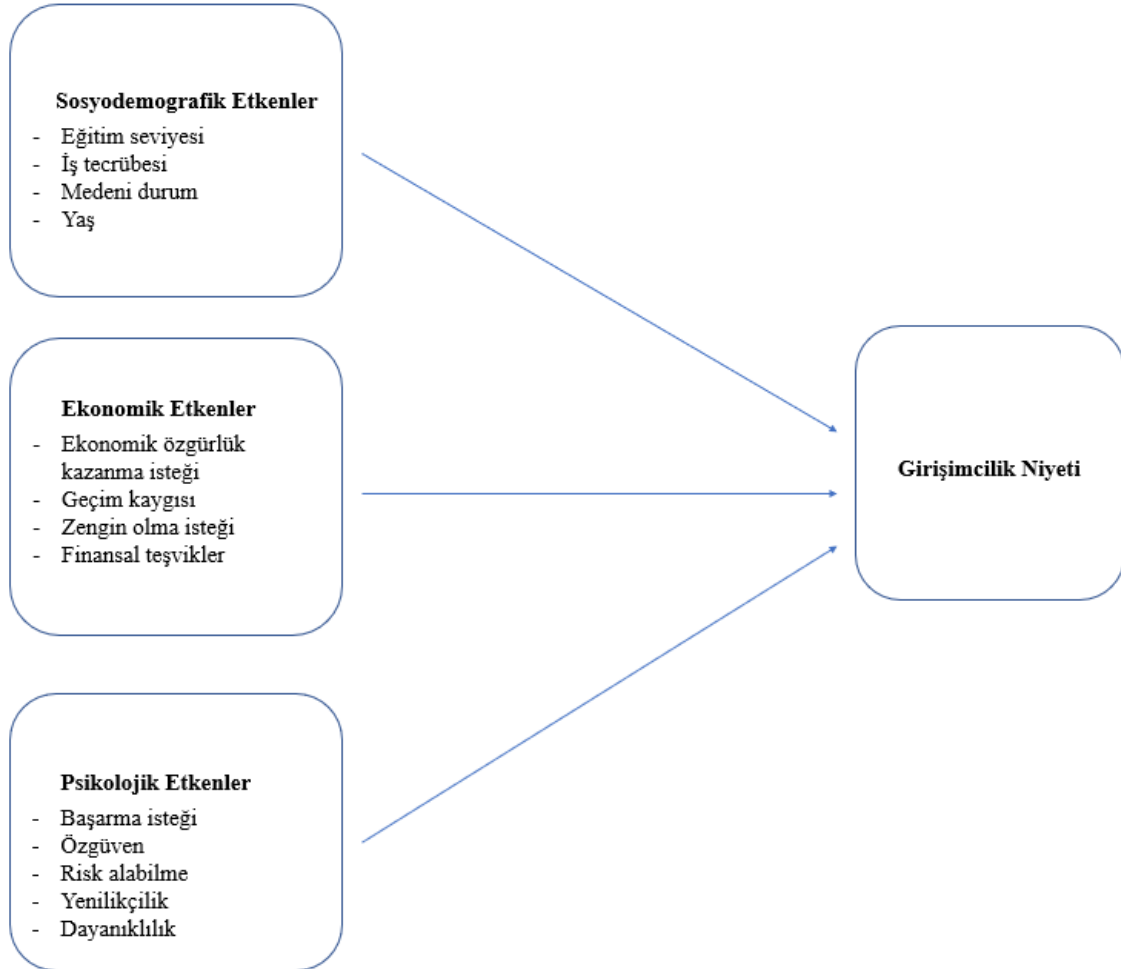
4.1. Araştırma Metodu

Bu bölümde araştırma modeli, örneklem, veri toplama, veri analizi, ankette kullanılan ölçekler ve hipotezler ele alınacaktır.

4.2. Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacı kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini etkileyen faktörleri girişimcilere yönelik finansal teşviklerden yararlanan ve yararlanmayan kadın girişimciler üzerinden karşılaştırmalı olarak inceleyerek tespit edebilmektir. Kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini etkileyen faktörleri tespit edebilmek için belirlenen etkenler 3 gruba ayrılmıştır. Bunlar sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik etkenlerdir. Belirlenen etkenler ve bu etkenleri oluşturan faktörler aşağıdaki şekilde gibidir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

4.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini aktif olarak girişimcilik yapmakta olan kadın girişimciler olarak belirlenmiştir. Örneklemin aktif girişimciler olarak seçilmesinin nedeni bu kişiler hali hazırda girişimci olduğundan girişimcilik niyetlerinin belli bir seviyenin üzerinde olacağı düşünülmesidir. Bu varsayımın sebebi ise kişilerin hali hazırda girişimci olmaları nedeniyle girişim sahibi olmanın olumlu ve olumsuz yönlerini bilmeleridir. Bu nedenle katılımcıların kendi girişimcilik niyetlerini, girişimcilik geçmişi olmayan kişilere göre daha objektif değerlendirecekleri ve girişimcilik niyeti ölçeğinde yer alan soruları daha iyi anlayarak yanıtlayacakları düşünülmüştür.

Anket soruları katılımcıların mevcut girişimleri ile ilgili değildir. Bu çalışma kapsamında katılımcıların anketi cevaplandıkları dönemdeki girişimcilik niyetleri ve bunu etkileyen faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır. Hali hazırda girişimci olan kişilere girişimcilik niyet ölçeğinin yer aldığı bir anket uygulanmasının sebebi ise girişimcilik niyetinin zaman içinde değişebilen bir kavram olmasıdır (Su vd. 2021: 2).

Bu çalışmada kullanılan anket soruları finansal teşvikten yararlanan 46 ve finansal teşvikten yararlanmayan 74 katılımcı olmak üzere toplam 120 katılımcı tarafından cevaplanmıştır. Örneklemin büyük çoğunluğunu 26-35 yaş arasında ve girişimi 2-4 yıl arasında aktif olan katılımcılar oluşturmaktadır.

4.4. Veri Toplama

Anket, Google Forms aracılığıyla oluşturulmuş ve katılımcılara dağıtılmıştır. Anket formu katılımcılara dağıtılmadan önce soruların anlaşılabilirlik ve netliklerini ölçebilmek için 3 kişilik bir pilot gruba iletilmiştir. İki sorunun netliği ile ilgili gelen öneri üzerine iki soru ifadesi yeniden düzenlenmiştir. Düzenlemeler yapıldıktan sonra anket formu aktif olarak girişimcilik yapmakta olan kadın girişimcilere dağıtılmıştır.

4.5. Veri Analizi

Bu çalışmada yapılan tüm veri analizleri IBM SPSS 28.0 programı kullanılarak elde edilmiştir. Analizler yapılmaya başlanmadan önce faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda araştırma modeli revize edilmiş ve bazı faktörler çıkarılmıştır. Sonuçların karşılaştırılması için hangi analizlerin yapılacağı belirlendikten sonra bu analizleri uygulamak için gerekli koşulların sağlanıp sağlanmadığını test edebilmek için normallik testleri yapılmıştır.

Sosyodemografik etkenler hipotezlerden H1 hipotezi finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan iki grup için de normal dağılım göstermediğinden ve hipotezde karşılaştırma yapılan dört grup bulunduğundan Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. H2 ve H3 hipotezlerinde, iki bağımsız grup arasında karşılaştırma yapılacağından ve her iki hipotezde normallik koşulu sağlanmadığından dolayı Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. H4 hipotezinde karşılaştırma yapılan grup sayısının beş grup olması ve iki örneklem için de normallik koşulunun sağlanamaması sebebiyle Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

Ekonomik ve psikolojik etkenler hipotezleri olan H5, H6, H7, H8 ve H9 hipotezlerinde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı ve yönü tespit edilmeye çalışıldığından korelasyon analizi kullanılmıştır. Korelasyon analizinde kullanılacak olan katsayının tespit edilebilmesi için tüm hipotezler yapılmadan önce normal dağılım koşulu kontrol edilmiştir. Bu hipotezlerin hiçbiri için normal dağılım koşulu sağlanmadığından parametrik olan Pearson katsayısı yerine parametrik olmayan Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon testleri yapılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları değerlendirilirken korelasyon katsayısına göre anlamlılık sonuçlarının seviyesinin belirlenmesi için literatürden (Büyüköztürk, Çokluk, Köklü 2023) faydalanılmıştır.

Girişimcilik niyet ölçeği, finansal teşvikler, zengin olma isteği, özgüven, risk alabilme ve yenilikçilik faktörlerini değerlendirmek amacıyla kullanılan soru ifadelerinin ortalamaları alınarak, her bir faktör için ölçek puanları hesaplanmıştır. Bu puanlar ile hipotez testlerinin gerçekleştirilebilmesi için gereken temel verileri oluşturulmuştur.

4.6. Ankette Kullanılan Ölçekler

4.6.1. Sosyodemografik Etkenler

Bu bölümde katılımcıların sosyodemografik özelliklerini çıkarabilmek için katılımcılara yaş, medeni durum, eğitim durumu ve toplam iş deneyimi soruları yöneltilmiştir.

4.6.2. Girişimcilik Niyeti Ölçeği

Girişimcilik niyet ölçeğinde yer alan 6 soru 2009 yılında Liñán ve Chen tarafından oluşturulmuştur. Bu ölçek kişilerin girişimcilik eğilimlerini ve tutumlarını ölçmektedir. Ölçek sorularının Türkçe'ye çevirisi için Nazarlı (2019)'nın çalışmasından yararlanılmıştır.

Tablo 2: Girişimcilik Niyet Ölçeği Soruları ve Kaynakları

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ	KAYNAK
Girişimcilik Niyeti	GN1	Girişimci olmak için her şeyi yapmaya hazırım.	Liñán, F., & Chen, Y. W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. <i>Entrepreneurship Theory and Practice</i> , 33(3), 593–617
	GN2	Profesyonel hayattaki hedefim girişimci olmaktır.	
	GN3	Kendi işimi kurabilmek için her türlü çabayı göstereceğim.	
	GN4	Gelecekte bir firma kurma konusunda kararlıyım.	
	GN5	Bir firma kurmayı ciddi olarak düşünmüştüm.	
	GN6	Bir gün kendi işimi kurma konusunda oldukça kararlıyım.	

Faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda girişimcilik niyet ölçeğinden hiçbir soru çıkarılmamıştır.

4.6.3. Ekonomik Etkenler Ölçeği

Ekonomik etkenler ölçeğini oluşturabilmek için aşağıdaki tabloda yer alan birden fazla çalışmadan faydalanılmıştır. Ölçekteki soruların cevaplandırılması için 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların cevaplarını şu aralığa göre cevaplandırılması istenmiştir; 1=kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=kararsızım, 4=katılıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum.

Yapılan faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda ise geçim kaygısı ve ekonomik özgürlük faktörlerinin güvenilirlikleri 0,50'nin altında kaldığından bu faktörler analizden çıkarılmıştır.

Tablo 3: Ekonomik Etkenler Ölçeği ve Kaynakları

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ	KAYNAK
Ekonomik Özgürlük	EÖ1	Girişimci olma sebeplerimden biri ailemin ihtiyaçlarını karşılamaktır.	Özyılmaz, A. M. (2016), Türkiye’de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma, Nevşehir, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
	EÖ2	Ekonomik bağımsızlığımı kazanmak için girişimci olmaya karar verdim.	
	EÖ3	Kendi işimin patronu olmak için girişimci olmaya karar verdim.	
Geçim Kaygısı	GK1	İş bulamadığım için girişimde bulundum.	Akgün Sezer, S. (2019), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki, Sakarya, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
	GK2	Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durumum belirsizdir.	
	GK3	Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum.	
Zengin Olma İsteği	Z1	Para beni sıkı çalışmaya yöneltir.	Özbek, G. (2021), Para Sevgisi ve Girişimcilik Niyeti İlişkisinin Analizi: Gümüşhane Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, Gümüşhane, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
	Z2	Para kazanmak için çok çalışmaya istekliyim.	
	Z3	Çok fazla paraya sahip olmak güzeldir.	
Finansal Teşvikler	F1	Türkiye ekonomisi girişimciler için birçok fırsat sunmaktadır.	Özeltürkay, E. Y., Özekenci, E.K., Yalçıntaş, D. (2019), "Determining the Factors that Affect Entrepreneurial Intention: A research on University Students", Journal of Youth Researches, 7/18: 41-58.
	F2	Türkiye’de girişimciler özel, devlet veya kar amacı gütmeyen kurumlar gibi yapısal sistemler tarafından desteklenmektedir.	
	F3	Türkiye’de girişimcilerin bankalardan kredi alması oldukça zordur.	

4.6.4. Psikolojik Etkenler Ölçeği

Psikolojik etkenler ölçeğini oluşturabilmek için aşağıdaki tabloda yer alan birden fazla çalışmadan faydalanılmıştır. Ölçekteki soruların cevaplandırılması için 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların cevaplarını şu aralığa göre cevaplandırılması istenmiştir; 1=kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=kararsızım, 4=katılıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum.

Yapılan faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda ise başarıma isteği ve dayanıklılık faktörleri analizden çıkarılıp başarıma isteği faktöründe yer alan B2 ve B3 numaralı soru ifadeleri özgüven faktörüne eklenmiştir.

Tablo 4: Psikolojik Etkenler Ölçeği ve Kaynakları

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ	KAYNAK
Başarma İsteği	B1	Yaptığım işte ustayımdır.	Azumah, S. K. (2019), The Effect of Entrepreneurial Characteristics on Entrepreneurial Intention, İstanbul, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
	B2	İşimde başarılı olma isteğim çok fazla olduğundan iş arkadaşlarımdan daha başarılı olma konusuna çok önem veririm.	
	B3	Belli standartların üstündeki hedeflere ulaşmayı amaçlıyorum.	
Özgüven	O1	Potansiyelim fark edileceğine dair inancım var.	
	O2	Genellikle yalnız olduğum, kimsenin yönlendirmesinin olmadığı durumlarda daha başarılı olurum.	
	O3	Çoğunluktan farklı düşündüğüm durumlarda kendi düşüncemi zorlanmadan savunabilirim.	
	O4	Yeni ve test edilmemiş koşullarla başa çıkabilme yeteneğine sahibim.	
	O5	Sermayem olmasa bile yeterli, çalışkan ve hırslı olduğum için yeni bir iş kurabilirim.	
Risk Alabilme	R1	Riski ve getirisi yüksek yatırımlar yapmaktan kaçınmam.	
	R2	Genellikle risk almaktan çekinmem.	
	R3	İş stratejim yüksek riskler almaktır.	
	R4	Bazı yatırımların sonuçlarını net bir şekilde öngöremesem bile risk almaktan çekinmem.	
Yenilikçilik	Y1	Bir şeyler yapacağım zaman yeni yöntem ve metodları denerim.	
	Y2	Yeni fikirlere açığım.	
	Y3	Kendimi yenilikçi olarak görürüm.	
Dayanıklılık	D1	Daha önceleri zorluklar yaşadığım için işimdeki zor zamanların üstesinden gelebilirim.	Sivri, N. (2020), An Analysis On The Factors Affecting Entrepreneurial Intentions of White-Collar Employees, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
	D2	İşimde bir terslikle karşılaştığımda onu atlama konusunda sıkıntı yaşıyorum.	
	D3	Eğer zorunda kalırsam işimde kendi başıma yeterim.	
	D4	Eğer çalışırken kendimi bir tikanıklık içinde bulursam bundan kurtulmak için birçok yol düşünebilirim.	

4.7. Hipotezler

Sosyodemografik etkenlere ilişkin hipotezler:

H1: Kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

H2: Kadınların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

H3: Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

H4: Kadınların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Ekonomik etkenlere ilişkin hipotezler:

H5: Ekonomik özgürlük kazanma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H6: Geçim kaygısı ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H7: Zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

Psikolojik etkenlere ilişkin hipotezler:

H9: Başarma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H10: Özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H11: Risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H12: Yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H13: Dayanıklılık ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5. ARAŞTIRMA SONUÇLARI

5.1. Sosyodemografik Özellikler

Bu bölümde anket katılımcılarının yaş, medeni durum, eğitim durumu ve toplam iş deneyimi gibi sosyodemografik özellikleri incelenecektir.

Tablo 5: Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

SOSYODEMGRAFİK ÖZELLİKLER	KRİTER	SIKLIK (N)	YÜZDE (%)
YAŞ	18-29	55	45,8
	30-39	29	24,2
	40-45	14	11,7
	46 ve üzeri	22	18,3
MEDENİ DURUM	Evli	51	42,5
	Bekar	69	57,5
EĞİTİM DURUMU	Lisans ve altı	84	70
	Lisansüstü	36	30
TOPLAM İŞ DENEYİMİ	0-5 yıl	48	40
	6-10 yıl	19	15,8
	11-15 yıl	14	11,7
	16-19 yıl	15	12,5
	20 yıl ve üzeri	24	20

Tablo 5'te görüldüğü üzere yaş dağılımına göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunu 18-29 yaş (%45,8) arasındaki katılımcılar oluşturmaktadır. Yaş çoğunluğundaki ikinci grubu 30-39 yaş (%24,2) grubundaki katılımcılar, onu takiben 46 ve üzeri yaş (%18,3) grubundaki katılımcılar takip etmektedir. Örnekleme en küçük grubu ise %11,7 ile 40-45 yaş arasındaki katılımcılar oluşturmaktadır.

Örneklemin medeni durumunun büyük çoğunluğunu %57,5 ile bekar katılımcılar oluştururken evli katılımcıların oranı %42,5'tir.

Katılımcıların eğitim durumunun %70'ini lisans ve altı grubu oluştururken eğitim durumu lisanüstü olan katılımcıların oranı %30'dur.

Toplam iş deneyimlerine bakıldığında katılımcıların %40'ının 0-5 yıl arasında iş tecrübesi olduğunu, ikinci grubun %20 ile 20 yıldan fazla iş tecrübesi olan katılımcılar olduğunu, üçüncü grubun %15,8 ile 6-10 yıl arasında tecrübesi olduğunu, dördüncü grubun %12,5 ile 16-19 yıl arasında tecrübesi olduğunu, beşinci ve son grubun ise 11,7 ile 11-15 yıl arasında tecrübesi olan katılımcılardan oluştuğunu görmekteyiz.

En temel sosyodemografik özelliklerden olan cinsiyetin tabloda yer almama sebebi ise bu çalışmanın örneklemini tamamen kadınların oluşturması ve cinsiyetle ilgili herhangi bir hipotez bulunmamasıdır. Her ihtimale karşı anket sorularına cinsiyet sorusu eklenmiş olup cinsiyeti kadın seçmeyen bir adet katılımcı çıkarılarak anket soruları analiz edilmiştir. Bu sebeple bu tabloda cinsiyet değişkeni yer almamaktadır.

5.2. Faktör ve Güvenilirlik Analizleri

Bu bölümde araştırma modelini oluşturan ölçeklerde yer alan faktörlerin güvenilirliğine, dolayısıyla bu faktörlere ait hipotez testlerinin yapılmasının uygunluğuna karar verebilmek için faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda bazı faktörler araştırma modelinden çıkarılmıştır.

5.2.1. Girişimcilik Niyet Ölçeği Faktör ve Güvenilirlik Analizi

Çalışmada kullanılan girişimcilik niyet ölçeğine ilişkin faktör ve güvenilirlik analizleri yer almaktadır. Analizler Tablo 6'da yer alan girişimcilik niyet ölçeğinin tamamına uygulanmıştır.

Tablo 6: Girişimcilik Niyet Ölçeği

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ
Girişimcilik Niyeti	GN1	Girişimci olmak için her şeyi yapmaya hazırım.
	GN2	Profesyonel hayattaki hedefim girişimci olmaktır.
	GN3	Kendi işimi kurabilmek için her türlü çabayı göstereceğim.
	GN4	Gelecekte bir firma kurma konusunda kararlıyım.
	GN5	Bir firma kurmayı ciddi olarak düşünmüştüm.
	GN6	Bir gün kendi işimi kurma konusunda oldukça kararlıyım.

Tablo 7: Girişimcilik Niyet Ölçeği Birinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi

FAKTÖRÜN ADI	SORU İFADESİ		FAKTÖR AĞIRLIKLARI	FAKTÖRÜN AÇIKLAYICILIĞI (%)	GÜVENİLİRLİK
GİRİŞİMCİLİK NİYETİ	GN1	Girişimci olmak için her şeyi yapmaya hazırım.	0,605	59,903	0,846
	GN2	Profesyonel hayattaki hedefim girişimci olmaktır.	0,778		
	GN3	Kendi işimi kurabilmek için her türlü çabayı göstereceğim.	0,875		
	GN4	Gelecekte bir firma kurma konusunda kararlıyım.	0,780		
	GN5	Bir firma kurmayı ciddi olarak düşünmüştüm.	0,677		
	GN6	Bir gün kendi işimi kurma konusunda oldukça kararlıyım.	0,889		
KMO ve Bartlett Testi					
Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği					
0,842					
Bartlett Küresellik Testi					
Ki kare					
344,104					
sd					
15					
p değeri					
<0,001					

Birinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Tablo 7’de yer alan girişimcilik niyet ölçeğinin birinci faktör ve güvenilirlik analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,842 ve p değeri <0,001 olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50’den büyük olduğu görülmüştür. Rotated component matrix tablosunda tüm sorular için faktör ağırlığı 0,50’den yüksek sonuçlar vermiştir. Bu sebeple bu ölçekteki soruların tamamı geçerli ve güvenilirdir.

5.2.2. Ekonomik Etkenler Ölçeği Faktör ve Güvenilirlik Analizi

Bu bölümde çalışmada kullanılan ekonomik etkenler ölçeğine ilişkin faktör ve güvenilirlik analizleri yer almaktadır. Analizler Tablo 8’de yer alan ekonomik etkenler ölçeğinin tamamına uygulanmıştır.

Tablo 8: Ekonomik Etkenler Ölçeği

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ
Ekonomik Özgürlük	EÖ1	Girişimci olma sebeplerimden biri ailemin ihtiyaçlarını karşılamaktır.
	EÖ2	Ekonomik bağımsızlığımı kazanmak için girişimci olmaya karar verdim.
	EÖ3	Kendi işimin patronu olmak için girişimci olmaya karar verdim.
Geçim Kaygısı	GK1	İş bulamadığım için girişimde bulundum.
	GK2	Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durumum belirsizdir.
	GK3	Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum.
Zengin Olma İsteği	Z1	Para beni sıkı çalışmaya yöneltir.
	Z2	Para kazanmak için çok çalışmaya istekliyim.
	Z3	Çok fazla paraya sahip olmak güzeldir.
Finansal Teşvikler	F1	Türkiye ekonomisi girişimciler için birçok fırsat sunmaktadır.
	F2	Türkiye’de girişimciler özel, devlet veya kar amacı gütmeyen kurumlar gibi yapısal sistemler tarafından desteklenmektedir.
	F3	Türkiye’de girişimcilerin bankalardan kredi alması oldukça zordur.

Birinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Ekonomik etkenler ölçeği için yapılan birinci faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,655 ve p değeri <0,001 olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50’den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosunda F3 ve EÖ3 sorularının faktör ağırlığı 0,50’den düşük çıktığı için bu iki soru analizden çıkarılarak faktör ve güvenilirlik analizi tekrarlanmıştır.

Tablo 9: Ekonomik Etkenler İkinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi

FAKTÖRÜN ADI	SORU İFADESİ	FAKTÖR AĞIRLIKLARI	FAKTÖRÜN AÇIKLAYICILIĞI (%)	GÜVENİLİRLİK	
ZENGİN OLMA İSTEĞİ	Z1	Para beni sıkı çalışmaya yöneltir.	0,892	22,842	0,839
	Z2	Para kazanmak için çok çalışmaya istekliyim.	0,876		
	Z3	Çok fazla paraya sahip olmak güzeldir.	0,800		
FİNANSAL TEŞVİKLER	F1	Türkiye ekonomisi girişimciler için birçok fırsat sunmaktadır.	0,883	16,036	0,734
	F2	Türkiye'de girişimciler özel, devlet veya kar amacı gütmeyen kurumlar gibi yapısal sistemler tarafından desteklenmektedir.	0,886		
EKONOMİK ÖZGÜRLÜK	EÖ1	Girişimci olma sebeplerimden biri ailemin ihtiyaçlarını karşılamaktır.	0,847	16,364	0,577
	EÖ2	Ekonomik bağımsızlığımı kazanmak için girişimci olmaya karar verdim.	0,750		
GEÇİM KAYGISI	GK1	İş bulamadığım için girişimde bulundum.	0,655	15,04	0,511
	GK2	Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durumum belirsizdir.	0,820		
	GK3	Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağımı düşünüyorum.	0,559		
		Toplam	70,282		
KMO ve Bartlett Testi					
Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği				0,641	
Bartlett Küresellik Testi				Ki kare	319,634
				sd	45
				p değeri	<0,001

İkinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Tablo 9'da yer alan ekonomik etkenler ölçeğinin ikinci faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,641 ve p değeri <0,001 olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; ekonomik özgürlük, geçim kaygısı, zengin olma isteği ve finansal teşvik ifadelerinin belirlenen faktöre yüklendiği görülmüştür. Herhangi bir ifade için bir sorunun farklı faktör sütunlarında yakın değerler alması durumuyla karşılaşılmamıştır. Tüm sorular için faktör değerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür. Zengin olma isteği ve finansal teşvikler için faktör ve güvenilirlik analizi sonuçları bu faktörlerin geçerliliğini kanıtlamaktadır fakat ekonomik özgürlük ve geçim kaygısı faktörleri için kullanılan ölçekteki sorular her ne kadar faktör ile ilişkili ve anlaşılır olsa da güvenilirlik analizleri 0,60'ın üstünde bir sonuç vermediği için bu iki faktör çıkarılarak faktör ve güvenilirlik analizleri tekrarlanmıştır.

Tablo 10: Ekonomik Etkenler Üçüncü Faktör ve Güvenilirlik Analizi

FAKTÖRÜN ADI	SORU İFADESİ	FAKTÖR AĞIRLIKLARI	FAKTÖRÜN AÇIKLAYICILIĞI (%)	GÜVENİLİRLİK	
ZENGİN OLMA İSTEĞİ	Z1	Para beni sıkı çalışmaya yöneltir.	0,910	45,400	0,839
	Z2	Para kazanmak için çok çalışmaya istekliyim.	0,902		
	Z3	Çok fazla paraya sahip olmak güzeldir.	0,786		
FİNANSAL TEŞVİKLER	F1	Türkiye ekonomisi girişimciler için birçok fırsat sunmaktadır.	0,883	32,028	0,734
	F2	Türkiye'de girişimciler özel, devlet veya kar amacı gütmeyen kurumlar gibi yapısal sistemler tarafından desteklenmektedir.	0,890		
		Toplam	77,428		
		KMO ve Bartlett Testi			
		Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği		0,620	
		Bartlett Küresellik Testi	Ki kare	217,588	
			sd	10	
			p değeri	<0,001	

Üçüncü Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Tablo 10'da yer alan ekonomik etkenler ölçeğinin üçüncü faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,620 ve p değeri <0,001 olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; zengin olma isteği ve finansal teşvik ifadelerine ait soru ifadelerinin belirlenen faktöre yüklendiği görülmüştür. Herhangi bir ifade için bir sorunun farklı faktör sütunlarında yakın değerler alması durumuyla karşılaşılmamıştır. Tüm sorular için faktör değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür. Bu sebeple ekonomik etkenler ile ilgili hipotezlerin analizinde Tablo 10'da yer alan faktörler ve soru ifadeleri kullanılmıştır.

5.2.3. Psikolojik Etkenler Ölçeği Faktör ve Güvenilirlik Analizi

Bu bölümde çalışmada kullanılan ekonomik etkenler ölçeğine ilişkin faktör ve güvenilirlik analizleri yer almaktadır. Analizler Tablo 11’de yer alan ekonomik etkenler ölçeğinin tamamına uygulanmıştır.

Tablo 11: Psikolojik Etkenler Ölçeği

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ
Başarma İsteği	B1	Yaptığım işte ustayımdır.
	B2	İşimde başarılı olma isteğim çok fazla olduğundan iş arkadaşlarımdan daha başarılı olma konusuna çok önem veririm.
	B3	Belli standartların üstündeki hedeflere ulaşmayı amaçlıyorum.
Özgüven	O1	Potansiyelimin fark edileceğine dair inancım var.
	O2	Genellikle yalnız olduğum, kimsenin yönlendirmesinin olmadığı durumlarda daha başarılı olurum.
	O3	Çoğunluktan farklı düşündüğüm durumlarda kendi düşüncemi zorlanmadan savunabilirim.
	O4	Yeni ve test edilmemiş koşullarla başa çıkabilme yeteneğine sahibim.
	O5	Sermayem olmasa bile yeterli, çalışkan ve hırslı olduğum için yeni bir iş kurabilirim.
Risk Alabilme	R1	Riski ve getirisi yüksek yatırımlar yapmaktan kaçınmam.
	R2	Genellikle risk almaktan çekinmem.
	R3	İş stratejim yüksek riskler almaktır.
	R4	Bazı yatırımların sonuçlarını net bir şekilde öngöremesem bile risk almaktan çekinmem.
Yenilikçilik	Y1	Bir şeyler yapacağım zaman yeni yöntem ve metodları denerim.
	Y2	Yeni fikirlere açığım.
	Y3	Kendimi yenilikçi olarak görürüm.
Dayanıklılık	D1	Daha önceleri zorluklar yaşadığım için işimdeki zor zamanların üstesinden gelebilirim.
	D2	İşimde bir terslikle karşılaştığımda onu atlatma konusunda sıkıntı yaşıyorum.
	D3	Eğer zorunda kalırsam işimde kendi başıma yeterim.
	D4	Eğer çalışırken kendimi bir tıkanıklık içinde bulursam bundan kurtulmak için birçok yol düşünebilirim.

Birinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Psikolojik etkenlerin birinci faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,830 ve p değeri $<0,001$ olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; dayanıklılık ifadelerinden D1, D3 ve D4 ifadelerinin faktör ağırlığı 0,50'nin altında kaldığı için dayanıklılık faktörü çıkarılarak analiz tekrarlanmıştır.

İkinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Psikolojik etkenlerin ikinci faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,827 ve p değeri $<0,001$ olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; O5 ifadesinin faktör ağırlığı 0,50'den daha düşük bir sonuç verdiği için bu faktör çıkarılarak analiz tekrarlanmıştır.

Üçüncü Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Psikolojik etkenlerin üçüncü faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,820 ve p değeri $<0,001$ olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; risk alabilme ile ilgili ifadelerinin her birinin belirlenen faktöre yüklendiği görülmüştür. O3 ifadesinin faktör ağırlığı 0,50'den daha düşük bir değer aldığı için bu soru ifadesi çıkarılmıştır. O4 ifadesi yenilikçilik ve özgüven faktörlerine birbirlerine çok yakın değerler (0,575 ve 0,526) ile yüklendiği için bu soru ifadesi çıkarılmıştır. B1 ifadesi yenilikçilik ve özgüven faktörlerinde birbirlerine çok yakın değerler (0,539 ve 0,496) ile yüklendiği için üçüncü faktör analizi sonucunda O3, O4 ve B1 soru ifadeleri çıkarılarak analizler tekrarlanmıştır.

Dördüncü Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Psikolojik etkenlerin dördüncü faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,801 ve p değeri $<0,001$ olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; tüm ifadeler için faktör değerleri 0,50'den büyük değerler almıştır. Risk alabilme ve yenilikçilik ile ilgili ifadelerinin her biri belirlenen faktöre yüklenmiştir. Başarma isteği faktörü altında yer alan B2 ve B3 ifadelerinin faktör

ağırlığının özgüven faktörüne yüklendiği görülmüştür. Bu sebeple başarıma isteği faktörü analizden çıkarılmıştır. Bu faktörün ifadelerinden B2 ve B3 ifadelerinin özgüven faktörü altında incelenip incelenemeyeceğini netleştirmek için ifadeler O6 ve O7 olarak isimlendirilerek analiz tekrarlanmıştır.

Beşinci Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Psikolojik etkenlerin beşinci faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,801 ve p değeri <0,001 olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; O6 ve O7 ifadelerinin faktör ağırlıklarının özgüven faktörüne yüklendiği görülmüştür. O2 ifadesinin faktör ağırlığı 0,50'den daha düşük bir değer aldığı için bu faktör çıkarılarak analiz tekrar yapılmıştır. O2 dışında kalan ifadelerin risk alabilme, yenilikçilik ve özgüven ile ilgili faktörlere yüklendiği görülmüştür. O2 dışında kalan tüm sorular için faktör değeri 0,50'den daha yüksek sonuçlar vermiştir.

Tablo 12: Psikolojik Etkenler Altıncı Faktör ve Güvenilirlik Analizi

FAKTÖRÜN ADI	SORU İFADESİ	FAKTÖR AĞIRLIKLARI	FAKTÖRÜN AÇIKLAYICILIĞI (%)	GÜVENİLİRLİK
RİSK ALABİLME	R1	Riski ve getirisi yüksek yatırımlar yapmaktan kaçınmam.	0,876	0,896
	R2	Genellikle risk almaktan çekinmem.	0,880	
	R3	İş stratejim yüksek riskler almaktır.	0,883	
	R4	Bazı yatırımların sonuçlarını net bir şekilde öngöremesem bile risk almaktan çekinmem.	0,785	
YENİLİKÇİLİK	Y1	Bir şeyler yapacağım zaman yeni yöntem ve metodları denerim.	0,569	0,704
	Y2	Yeni fikirlere açığım.	0,887	
	Y3	Kendimi yenilikçi olarak görürüm.	0,850	
ÖZGÜVEN	O1	Potansiyelimin fark edileceğine dair inancım var.	0,730	0,608
	O6	İşimde başarılı olma isteğim çok fazla olduğundan iş arkadaşlarımdan daha başarılı olma konusuna çok önem veririm.	0,796	
	O7	Belli standartların üstündeki hedeflere ulaşmayı amaçlıyorum.	0,685	
			Toplam	70,179
KMO ve Bartlett Testi				
Kaiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği				0,808
Bartlett Küresellik Testi				Ki kare 516,828
				sd 45
				p değeri <0,001

Altıncı Faktör ve Güvenilirlik Analizi:

Psikolojik etkenlerin altıncı faktör ve güvenilirlik analizinde Kaiser-Meyer-Olkin ölçek geçerliliği 0,808 ve p değeri <0,001 olarak bulunmuştur. Anti-image korelasyon matrisi sonucunda tüm sorular için MSA değerlerinin 0,50'den büyük olduğu görülmüştür.

Rotated component matrix tablosu kontrol edildiğinde; tüm ifadeler için faktör değerleri 0,50'den yüksek sonuç vermiştir. Yenilikçilik, risk alabilme ve özgüven ile ilgili ifadelerinin her birinin belirlenen faktöre yüklendiği görülmüştür. Herhangi bir ifade için bir sorunun farklı faktör sütunlarında yakın değerler alması durumuyla karşılaşılmamıştır.

5.3. Revize Edilmiş Anket Ölçekleri

Bu bölümde yapılan faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda ölçeklerde yapılan değişiklikler açıklanacaktır. Girişimcilik niyet ölçeğinde herhangi bir değişiklik yapılmadığından girişimcilik niyet ölçeği bu bölüme dahil edilmemiştir.

5.3.1. Revize Edilmiş Ekonomik Etkenler Ölçeği

Faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda ekonomik etkenler ölçeği revize edilmiştir. Katılımcılara iletilen ankette yer alan ekonomik etkenler ölçeğindeki ekonomik özgürlük kazanma isteği ve geçim kaygısı faktörlerinin her ne kadar faktör ile ilişkili olduğu düşünülse de bu faktörler ve finansal teşvikler faktöründe yer alan F3 soru ifadesi güvenilirlik testini geçemediği için araştırma modeli revize edilerek bu faktörler modelden çıkarılmıştır. Ekonomik etkenler ölçeğinin revize edilmiş hali Tablo 13'teki gibidir.

Tablo 13: Revize Edilmiş Ekonomik Etkenler Ölçeği

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ
Zengin Olma İsteği	Z1	Para beni sıkı çalışmaya yöneltir.
	Z2	Para kazanmak için çok çalışmaya istekliyim.
	Z3	Çok fazla paraya sahip olmak güzeldir.
Finansal Teşvikler	F1	Türkiye ekonomisi girişimciler için birçok fırsat sunmaktadır.
	F2	Türkiye'de girişimciler özel, devlet veya kar amacı gütmeyen kurumlar gibi yapısal sistemler tarafından desteklenmektedir.

5.3.2. Revize Edilmiş Psikolojik Etkenler Ölçeği

Faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda psikolojik etkenler ölçeği revize edilmiştir. Katılımcılara iletilen ankette yer alan psikolojik etkenler ölçeğindeki başarıma isteği ve dayanıklılık faktörleri modelden çıkarılmıştır. Özgüven faktöründe ise O2, O3, O4 ve O5 soru ifadeleri faktörden çıkarılıp başarıma isteği faktörüne ait soru ifadelerinden B2 ve B3'ün faktör ağırlıkları özgüven faktörüne yüklendiği için bu ifadeler sırasıyla O6 ve O7 şeklinde isimlendirilerek özgüven faktörü altında incelenmiştir. Yenilikçilik ve risk alabilme faktörlerine ait ifadelerde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Psikolojik etkenler ölçeğinin revize edilmiş hali Tablo 14'teki gibidir.

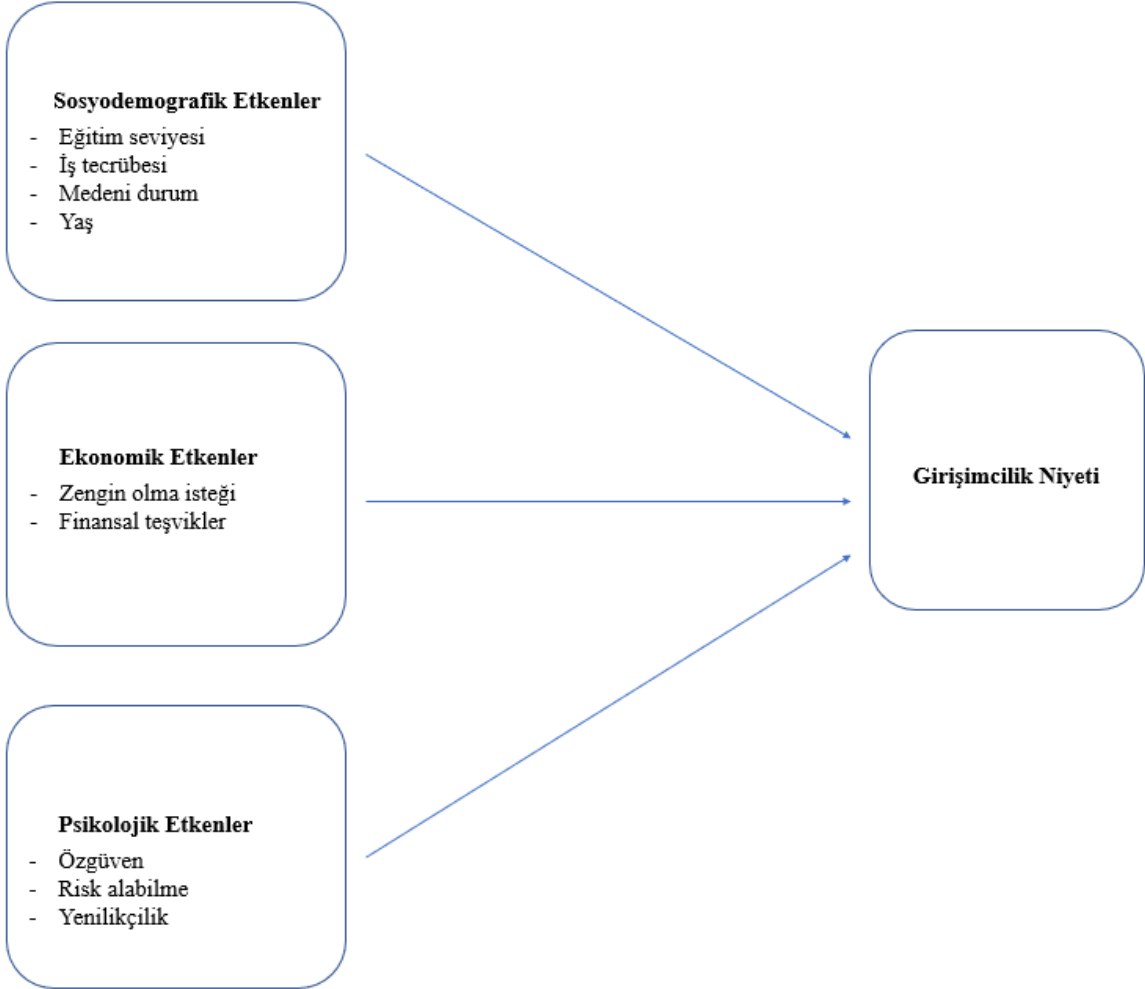
Tablo 14: Revize Edilmiş Psikolojik Etkenler Ölçeği

FAKTÖR	SORU NUMARASI	SORU İFADESİ
Özgüven	O1	Potansiyelimin fark edileceğine dair inancım var.
	O6	İşimde başarılı olma isteğim çok fazla olduğundan iş arkadaşlarımdan daha başarılı olma konusuna çok önem veririm.
	O7	Belli standartların üstündeki hedeflere ulaşmayı amaçlıyorum.
Risk Alabilme	R1	Riski ve getirisi yüksek yatırımlar yapmaktan kaçınmam.
	R2	Genellikle risk almaktan çekinmem.
	R3	İş stratejim yüksek riskler almaktır.
	R4	Bazı yatırımların sonuçlarını net bir şekilde öngöremesem bile risk almaktan çekinmem.
Yenilikçilik	Y1	Bir şeyler yapacağım zaman yeni yöntem ve metodları denerim.
	Y2	Yeni fikirlere açığım.
	Y3	Kendimi yenilikçi olarak görürüm.

5.4. Revize Edilmiş Araştırma Modeli

Faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda Şekil 1’de yer alan faktörlerden bazıları araştırma modelinden çıkarılmıştır. Bunlar; ekonomik etkenler altında yer alan ekonomik özgürlük kazanma isteği ve geçim kaygısı faktörleri, psikolojik etkenler altında yer alan başarıma isteği ve dayanıklılık faktörleridir. Araştırma modelinin revize edilmiş hali aşağıdaki şekilde gibidir.

Şekil 2: Revize Edilmiş Araştırma Modeli

5.5. Revize Edilmiş Hipotezler

Sosyodemografik etkenlere ilişkin hipotezler:

H1: Kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

H2: Kadınların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

H3: Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

H4: Kadınların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Ekonomik etkenlere ilişkin hipotezler:

H5: Zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H6: Finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

Psikolojik etkenlere ilişkin hipotezler:

H7: Özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H9: Yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6. Hipotez Testleri

5.6.1. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

Tablo 15: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

	Yaş	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	18-29	21	21,71	0,858
	30-39	14	24,50	
	40-45	6	25,17	
	46 ve üzeri	5	26,20	
	Toplam	46		

Girişimcilik niyetinin yaşa bağlı olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle girişimcilik niyetinin yaşa bağlı olarak normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde One-Way ANOVA yerine Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

Kruskal-Wallis H testinde elde edilen p değeri $0,858 > 0,05$ olduğu için H_0 : gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur hipotezi kabul edilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanan katılımcıların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H_1 : Kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.2. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

Tablo 16: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yaş ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

	Yaş	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	18-29	34	41,15	0,033
	30-39	15	41,33	
	40-45	8	43,00	
	46 ve üzeri	17	24,24	
	Toplam	74		

Girişimcilik niyetinin yaşa bağlı olarak anlamlı fark gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle girişimcilik niyetinin yaşa bağlı olarak normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanmadığı için bu hipotezde One-Way ANOVA yerine Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

Kruskal-Wallis H testinde elde edilen p değeri $0,033 < 0,05$ olduğu için H_0 : gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur hipotezi reddedilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanmayan katılımcıların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı anlamlı bir fark olduğu söylenebilir.

✓ H_1 : Kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.3. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

Tablo 17: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

	Eğitim Seviyesi	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	Lisans ve altı	25	23,40	0,955
	Lisansüstü	21	23,62	
	Toplam	46		

Girişimcilik niyetinin eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı fark gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle girişimcilik niyetinin eğitim seviyesi gruplarına bağlı olarak normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde t-testi yerine Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Mann-Whitney U testinde elde edilen p değeri $0,955 > 0,05$ olduğu için H3 hipotezi bu grup için reddedilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanan katılımcıların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H2: Kadınların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.4. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

Tablo 18: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Eğitim Seviyesi ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

	Eğitim Seviyesi	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	Lisans ve altı	59	38,97	0,237
	Lisansüstü	15	31,73	
	Toplam	74		

Girişimcilik niyetinin eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı fark gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle girişimcilik niyetinin eğitim seviyesi gruplarına bağlı olarak normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde t-testi yerine Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Mann-Whitney U testinde elde edilen p değeri $0,237 > 0,05$ olduğu için H3 hipotezi bu grup için reddedilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanmayan katılımcıların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H2: Kadınların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.5. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

Tablo 19: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

	Medeni Durum	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	Evli	20	22,43	0,629
	Bekar	26	24,33	
	Toplam	46		

Girişimcilik niyetinin medeni duruma bağlı olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle normal dağılım kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde t-testi yerine Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Mann-Whitney U testinde elde edilen p değeri $0,629 > 0,05$ olduğu için H3 hipotezi bu grup için reddedilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanan katılımcıların girişimcilik niyetinde medeni duruma bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H3: Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.6. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

Tablo 20: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Medeni Durum ve Girişimcilik Niyeti Mann-Whitney U Testi

	Medeni Durum	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	Evli	31	36,45	0,717
	Bekar	43	38,26	
	Toplam	74		

Girişimcilik niyetinin medeni duruma bağlı olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle normal dağılım kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde t-testi yerine Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Mann-Whitney U testinde elde edilen p değeri $0,717 > 0,05$ olduğu için H3 hipotezi bu grup için reddedilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanmayan katılımcıların girişimcilik niyetinde medeni duruma bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H3: Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.7. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

Tablo 21: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

	İş Tecrübesi	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	0-5 yıl	19	19,50	0,216
	6-10 yıl	10	24,65	
	11-15 yıl	7	31,36	
	16-19 yıl	5	19,40	
	20 yıl ve üzeri	5	29,50	
	Toplam	46		

Girişimcilik niyetinin iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı fark gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle girişimcilik niyetinin iş tecrübesine bağlı olarak normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde One-Way ANOVA yerine Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

Kruskal-Wallis H testinde elde edilen p değeri $0,216 > 0,05$ olduğu için H_0 : gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur hipotezi kabul edilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanan katılımcıların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H_4 : Kadınların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.8. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

Tablo 22: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için İş Tecrübesi ve Girişimcilik Niyeti Kruskal-Wallis H Testi

	İş Tecrübesi	N	Ortalama	p değeri
Girişimcilik Niyeti	0-5 yıl	29	39,07	0,079
	6-10 yıl	9	51,94	
	11-15 yıl	7	33,29	
	16-19 yıl	10	40,25	
	20 yıl ve üzeri	19	28,37	
	Toplam	74		

Girişimcilik niyetinin iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı fark gösterip göstermediğini test etmek için öncelikle girişimcilik niyetinin iş tecrübesine bağlı olarak normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yapılan testler sonucunda normal dağılım koşulu sağlanamadığı için bu hipotezde One-Way ANOVA yerine Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

Kruskal-Wallis H testinde elde edilen p değeri $0,079 > 0,05$ olduğu için H_0 : gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur hipotezi kabul edilir. Böylelikle finansal teşvikten yararlanmayan katılımcıların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

⊗ H_4 : Kadınların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

5.6.9. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 23: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Zengin Olma İsteği	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,563*
	p değeri	<0,001
	N	46

* Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağıın belirlenmesi için zengin olma isteği ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Zengin olma isteği faktörü normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

Zengin olma isteği ve girişimcilik niyeti arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,563$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani finansal teşvikten yararlanan katılımcıların zengin olma isteği ve girişimcilik niyetleri orta düzeyde bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

✓ H5: Zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.10. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 24: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Zengin Olma İsteği ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Zengin Olma İsteği	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,185
	p değeri	0,115
	N	74

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağına belirlenmesi için zengin olma isteği ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılarda olduğu gibi finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için de zengin olma isteği faktörü normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

p değeri $0,115 > 0,05$ olduğundan finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için zengin olma isteği ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

⊗ H5: Zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.11. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 25: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Finansal Teşvikler	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,262*
	p değeri	0,079
	N	46

* Korelasyon $p < 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağını belirlemek için finansal teşvikler ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için finansal teşvikler faktörü normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

p değeri $0,079 > 0,05$ olduğundan finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için finansal teşvikler ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

⊗ H6: Finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.12. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 26: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Finansal Teşvikler ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Finansal Teşvikler	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,047
	p değeri	0,693
	N	74

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağına belirlenmesi için finansal teşvikler ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılarda olduğu gibi finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için de finansal teşvikler faktörü normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

p değeri $0,693 > 0,05$ olduğundan finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için finansal teşvikler ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

⊗ H6: Finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.13. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 27: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Özgüven	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,517*
	p değeri	<0,001
	N	46

* Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağını belirlemek için özgüven ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için hem özgüven hem de girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

Özgüven ve girişimcilik niyeti arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,517$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani finansal teşvikten yararlanan katılımcıların özgüvenleri ve girişimcilik niyetleri orta düzeyde bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

✓ H7: Özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.14. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 28: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Özgüven ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Özgüven	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,170
	p değeri	0,148
	N	74

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağını belirlemek için özgüven ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için hem özgüven hem de girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

p değeri $0,148 > 0,05$ olduğundan finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için özgüven ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

⊗ H7: Özgüven ve kadınların girişimcilik niyetini arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.15. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 29: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Risk Alabilme Eğilimi	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,550*
	p değeri	<0,001
	N	46

* Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağına belirlenmesi için risk alabilme eğilimi ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için risk alabilme eğilimi normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediği için Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

Risk alabilme eğilimi ve girişimcilik niyeti arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,550$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani finansal teşvikten yararlanan katılımcıların özgüvenleri ve girişimcilik niyetleri orta düzeyde bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

✓ H8: Risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.16. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 30: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Risk Alabilme Eğilimi ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Risk Alabilme Eğilimi	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,320*
	p değeri	0,005
	N	74

* Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağı belirlenmesi için risk alabilme eğilimi ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için risk alabilme eğilimi normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediği için Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

Risk alabilme eğilimi ve girişimcilik niyeti arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,320$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani finansal teşvikten yararlanmayan katılımcıların özgüvenleri ve girişimcilik niyetleri orta düzeyde bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

✓ H8: Risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.17. Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 31: Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Yenilikçilik	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,406*
	p değeri	0,005
	N	46

* Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağına belirlenmesi için yenilikçilik ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için hem yenilikçilik hem de girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediğinden Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

Yenilikçilik ve girişimcilik niyeti arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,406$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Yani finansal teşvikten yararlanan katılımcıların özgüvenleri ve girişimcilik niyetleri orta düzeyde bir ilişki ile anlamlı olarak birlikte artmaktadır.

✓ H9: Yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.6.18. Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

Tablo 32: Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar için Yenilikçilik ve Girişimcilik Niyeti Korelasyon Analizi

		Girişimcilik Niyeti
Yenilikçilik	Spearman sıralama korelasyon katsayısı	0,149
	p değeri	0,204
	N	74

Bu hipotezde iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığını ve yönünü belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Öncelikle korelasyon analizinde hangi katsayının kullanılacağını belirlemek için yenilikçilik ve girişimcilik niyeti faktörlerine normal dağılım testi yapılmıştır. Finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yenilikçilik normal dağılım gösterirken girişimcilik niyeti normal dağılım göstermediği için Spearman sıralama korelasyon katsayısı seçilerek korelasyon analizi yapılmıştır.

p değeri $0,204 > 0,05$ olduğundan finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yenilikçilik ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

⊗ H9: Yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

5.7. Hipotez Testi Sonuçları

Tablo 33: Hipotez Testi Sonuçları

Hipotezler	Finansal Teşvikten Yararlanan Katılımcılar	Finansal Teşvikten Yararlanmayan Katılımcılar
H1: Kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.	⊗	✓
H2: Kadınların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.	⊗	⊗
H3: Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.	⊗	⊗
H4: Kadınların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.	⊗	⊗
H5: Zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.	✓	⊗
H6: Finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.	⊗	⊗
H7: Özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.	✓	⊗
H8: Risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.	✓	✓
H9: Yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.	✓	⊗

Bu tez kapsamında finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan iki grup arasında karşılaştırma yapılacağından tüm hipotezler iki grup için test edilmiş ve Tablo 33'te özetlenmiştir. Hipotez testi sonuçları doğrultusunda;

H1 hipotezi kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için kadınların girişimcilik niyetinin yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark gösterdiği hipotezi reddedilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için kadınların girişimcilik niyetinin yaşa bağlı anlamlı bir fark gösterdiği hipotezi kabul edilmiştir.

H2 hipotezi kadınların girişimcilik niyetinde eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir fark olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için kadınların girişimcilik niyetinin eğitim seviyesine bağlı anlamlı bir göstermediği görülmüş ve H2 hipotezi iki grup için de reddedilmiştir.

H3 hipotezi evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark göstermediği görülmüş ve H3 hipotezi iki grup için de reddedilmiştir.

H4 hipotezi kadınların girişimcilik niyetinde iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için kadınların girişimcilik niyetinin iş tecrübesine bağlı olarak anlamlı bir göstermediği görülmüş ve H4 hipotezi iki grup için de reddedilmiştir.

H5 hipotezi zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi reddedilmiştir.

H6 hipotezi finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmadığı kanıtlanmış ve H6 hipotezi iki grup için de reddedilmiştir.

H7 hipotezi özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi reddedilmiştir.

H8 hipotezi risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonucunda hem finansal teşvikten yararlanan hem de finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüş ve H8 hipotezi iki grup için de kabul edilmiştir.

H9 hipotezi yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu önermektedir. Veri analizleri sonunda finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi reddedilmiştir.

6. TARTIŞMA ve SONUÇ

6.1. Araştırma Sonuçları ve Tartışma

Bu çalışmada kadın girişimcilerin girişimcilik niyetini etkileyen faktörler olarak belirlenen sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik etkenlerin kadınların girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi, çalışmanın örneklemini oluşturan finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan kadın girişimciler üzerinden karşılaştırma yapılarak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Hipotezler test edilmeden önce bu çalışma için farklı çalışmalardan alınarak oluşturulan anket ölçeklerinin geçerliliğini kontrol etmek için faktör ve güvenilirlik analizleri uygulanmıştır. Bu analizler sonucunda girişimcilik niyet ölçeği herhangi bir değişiklik yapılmadan kullanılmıştır. Katılımcılara iletilen ekonomik etkenler ölçeğinde yer alan ekonomik özgürlük kazanma isteği ve geçim kaygısı faktörleri her ne kadar ekonomik etkenler ile ilişkili olarak düşünülmüş olsa da bu iki faktör güvenilirlik testini geçemediği için araştırma modelinden çıkarılıp analizlere dahil edilmemiştir. Ekonomik etkenler ölçeğinin faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda revize edilmiş hali 5.3.1. başlığında yer alan Tablo 13'te belirtilmiştir. Katılımcılara iletilen psikolojik etkenler ölçeğinde yer alan başarıma isteği ve dayanıklılık faktörleri araştırma modelinden çıkarılmıştır. Bunun yanında özgüven faktöründe yer alan O2, O3, O4 ve O5 soru ifadeleri faktör ve güvenilirlik analizlerini geçemediği için model dışı bırakılmıştır. Başarıma isteği faktörüne ait B2 ve B3 soru ifadelerinin faktör ağırlıkları özgüven faktörüne yüklendiği için isimleri sırasıyla O6 ve O7 olarak güncellenerek bu soru ifadeleri özgüven faktörünü oluşturan sorulara dahil edilmiştir. Psikolojik etkenler ölçeğinin faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda revize edilmiş hali 5.3.2. başlığı altında yer alan Tablo 14'te belirtilmiştir.

Faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda araştırma modeli tekrar oluşturulduktan sonra çalışmanın en başında belirlenen hipotezler de güncellenmiş ve modelden çıkarılan faktörler ile ilgili hipotezler silinmiştir. Araştırmanın revize edilmiş hipotezleri 5.5. numaralı başlıkta yer almaktadır. Hipotezlerde hangi analizlerin yapılacağı belirlenmesi için her hipotezde finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcı gruplarına ayrı ayrı normal dağılım testleri uygulanmıştır. Testler sonucunda normal dağılım bulunmadığı her durum için çalışmanın başında yapılması planlanan parametrik analizlerin parametrik olmayan karşılıkları yapılarak hipotez sonuçları elde edilmiştir.

Veri analizlerinden sosyodemografik özellikleri incelediğimizde anket katılımcılarının çoğunluğunun; %45,8 ile 18-29 yaş grubu, medeni durumu %57,5 ile bekar, eğitim durumu %70 ile lisans ve altı, toplam iş deneyiminin %40 ile 0-5 yıl arasında olduğu görülmektedir.

Sosyodemografik etkenlerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi incelendiğinde;

- Kadınların girişimcilik niyetinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu hipotezi finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için kabul edilirken finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için reddedilmiştir.

- Eğitim seviyesi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu hipotezi hem finansal teşvikten yararlanan hem de finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

- Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu hipotezi hem finansal teşvikten yararlanan hem de finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

- İş tecrübesi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu hipotezi hem finansal teşvikten yararlanan hem de finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

Sosyodemografik etkenleri oluşturan faktörlerde iki grup için de aynı sonuca ulaşılan hipotezler H2, H3 ve H4 hipotezleridir. Sosyodemografik etkenlere ait H1 hipotezi ise bir grup için kabul edilirken diğer grup için reddedilmiştir. Sosyodemografik etkenler ölçeğinin alındığı çalışmaya (Sivri 2020: 69) bakıldığında yaş, eğitim seviyesi ve toplam iş deneyiminin girişimcilik niyeti üzerinde pozitif etkisi olduğu hipotezlerinin reddedildiği görülmektedir. Bu çalışmada ise girişimcilik niyetinin yaşa bağlı olarak anlamlı bir fark gösterdiği hipotezi bir grup için kabul edilirken diğer grup için reddedilmiştir.

Ekonomik etkenlerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi incelendiğinde;

- Zengin olma isteği ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

- Finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi hem finansal teşvikten yararlanan hem de finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

Finansal teşviklere ait ölçek sorularının alındığı çalışmada (Özeltürkay, Özekenci, Yalçıntaş 2019:73) finansal teşviklerin girişimcilik niyeti üzerinde etkisi olduğu kanıtlanamamıştır. Bu çalışmada da hem finansal teşvikten yararlanan hem de finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için finansal teşvikler ve girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi reddedilmiştir.

Zengin olma isteği sorularının alındığı çalışmada (Özbek 2021: 49) para sevgisinin (bu çalışmada faktör para sevgisi olarak adlandırılmıştır) girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisi olduğu kanıtlanmıştır. Bu çalışmada da finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için aynı hipotez kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

Psikolojik etkenlerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi incelendiğinde;

- Özgüven ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

- Risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi finansal teşvikten yararlanan ve finansal teşvikten yararlanmayan katılımcı gruplarının ikisi için de kabul edilmiştir.

- Yenilikçilik ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için kabul edilirken finansal teşvikten yararlanmayan katılımcılar için reddedilmiştir.

Revize edilmiş psikolojik etkenler ölçeğinde yer alan soru ifadelerinin tamamının alındığı kaynakta (Azumah 2019: 59) risk alabilme eğilimi, özgüven ve yenilikçilik faktörlerinin tamamının girişimcilik niyetini pozitif olarak etkilediği kabul edilmiştir. Bu çalışmada ise bu faktörlerden yalnızca risk alabilme eğilimi ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu (H8 hipotezi) iki örneklem için kabul edilmiştir. Yenilikçilik ve özgüven ile ilgili hipotezler bir grup için kabul edilirken diğer grup için reddedilmiştir.

Yapılan veri analizleri sonucunda belirlenen hipotezlerden sadece H8 hipotezi iki grup için kabul edilirken H2, H3, H4 ve H6 hipotezleri iki grup için reddedilmiştir. Bu hipotezler dışında kalan dört hipotez bir grup için kabul edilip diğer grup için reddedilmiştir. Bu sebeple bazı faktörler dışında girişimcilere yönelik finansal teşvikten yararlanan ve yararlanmayan katılımcıların girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin birbirlerinden ayrıldığını söyleyebiliriz. Bu sonuçlardan özellikle finansal teşvikler ve kadınların girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunduğu hipotezinin finansal teşvikten yararlanan katılımcılar için reddedilmesi, evli ve bekar kadınların girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucu en beklenmedik sonuçlar arasındadır. Bunun sebebi ise diğer hipotezler bir grup için kabul edilirken bu hipotezler iki grup için de reddedilmiştir. Finansal teşviklerin sağladığı ekonomik imkanlar sebebiyle finansal teşvikten yararlanan katılımcıların girişimcilik niyeti üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisi olduğu düşünülmekteydi. Evli ve bekar kadınların girişimcilik niyetinde anlamlı bir fark bulunacağı beklenmesinin sebebi ise kadınların evlendikten sonra edindiği çeşitli sorumluluklar nedeniyle girişimcilik eğiliminin azalabileceği ve medeni duruma bağlı olarak girişimcilik niyetinde anlamlı bir farklılık bulunacağıydı fakat analizler sonucunda medeni duruma bağlı olarak girişimcilik niyetinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Bu araştırma kapsamında elde edilen sonuçların karşılaştırıldığı çalışmalar bu çalışmanın örnekleminde farklı örneklemlere (örneğin beyaz yaka çalışanlar, üniversite öğrencileri ve üniversite mezunları) sahip olduğundan girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin farklılık göstermiş olabileceği, aynı sonucu aldığımız hipotezler için ise birbirinden farklı özellikte olan bu örneklemleri doğrudan karşılaştırmanın yüzde yüz doğru sonuçlar vermeyebileceği düşünülmektedir.

6.2. Araştırmanın Sınırları ve Öneriler

Bu çalışmada bazı sınırlar bulunmaktadır. İlk sınır, anket sorularının finansal teşvikten yararlanan 46 ve finansal teşvikten yararlanmayan 74 kişi olmak üzere toplamda 120 kişi tarafından cevaplandırılmasıdır. Diğer bir sınır ise yapılan literatür taramaları sonucunda girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin sosyodemografik, ekonomik ve psikolojik etkenler olarak belirlenmesidir. Bu sebeplerle elde edilen sonuçlar 120 kişinin yanıtlarıyla, literatür taraması sonucu belirlenen etkenler, aşağıdaki durumlar, koşullar ve varsayımlar ile sınırlıdır.

- 1) Katılımcıların tamamı kadındır ve tüm katılımcılar aktif olarak girişimcilik yapmaktadır.
- 2) Katılımcılardan birkaç tanesi sosyal girişimci olup girişimcilikten para kazanmamaktadır.
- 3) Katılımcıların tüm soruları anlayarak doğru ve güvenilir bilgilerle cevaplandığı kabul edilmiştir.
- 4) Anket ölçeğinde yer alan faktörlere ait soru ifadelerinin bu faktör ile ilgili doğru ve kesin bilgileri ölçtüğü varsayılmıştır.

Bu çalışma sadece kadın girişimciler özelinde yapıldığı için anket sürecinde yeterli sayıda katılımcıya ulaşma konusunda bazı zorluklar yaşanmıştır. Bu nedenle gelecekte girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerin tespit edilmesi için sadece kadın girişimcilerin değil, aynı zamanda erkek girişimcilerin de dahil edildiği geniş kapsamlı bir çalışma yapılabilir. Bu çalışma, daha geniş bir katılımcı kitlesine ulaşmayı ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin belirlenen faktörlerin girişimcilerin niyetini hangi ölçüde etkilediğini daha kapsamlı bir şekilde değerlendirme imkanı sunacaktır.

Çalışmada kullanılan girişimcilik niyet ölçeğinin literatürde hem girişimci olmayan kişilere hem de girişimci olan kişilere uygulandığı görülmüştür. Literatürde örnekleri mevcut olsa da girişimcilere yönelik bir girişimcilik niyet ölçeğinin hazırlanmasının anket katılımcıları tarafından soruların daha net bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abay, Y. (2018), Kadının Güçlendirilmesinde Kadın Girişimciliği ve Mikro Kredi Uygulamaları: Bağcılar Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Yalova, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Acar, Z. M. (2019), Kırsal Alanda Kadın Girişimciliği: Batı Akdeniz Bölgesinde TKDK'dan Hibe Alan Kadınlar Üzerinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Adaweh, R. F. (2021), Kadın Girişimcilere Destek Veren Kurum ve Kuruluşlar Üzerinde Bir Araştırma: Cibuti Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Adıgüzel, B. (2012), İnovasyon ve İnovasyon Yöntemi: Steve Jobs Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ağar, E. (2022), Girişimcilik ve Kadın Girişimciler: Yatırım Teşvikleri Açısından Bir Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Ahmad, A. R., Gadar, K., Ismail, K., Yunus, N.K.Y. (2012), "Stimulating Factors on Women Entrepreneurial Intention", *Business Management Dynamics*, 2/6: 20-28.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2012), *Türkiye'de Kadının Durumu*, KSGM: Ankara.
- Akarsu, O., Döven, M. S. (2022), "Girişimcilik Yönelimini Etkileyen Faktörler: Teknoparklarda Bir Araştırma", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23/1: 143-164.
doi: 10.17494/ogusbd.1093800
- Akdoğan, Ç., Akkuş, Y., Akyol, A. (2019), "Girişimcilik Niyetini Etkileyen Temel Kişilik Özellikleri ve Girişimci Kişilik Boyutları: Trakya Örneği", *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3/1: 1-13.
- Akgün Sezer, S. (2019), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akgün, A., Aydın, M., Gönen, S. (2007), "İlköğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6/20: 283-299.

- Alada, A. (2001), İktisadi Düşünce Tarihinde Girişimcilik Kavramı Üzerine Notlar, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 23-24: 47-52.
- Alay, H. K. (2023), “Yeni Normalin Yeni Girişimciliği: Dijital Girişimcilik”, *İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3/1: 1-9.
- Albayrak, T. (2022), Türkiye’de Kadın Girişimciliği ve Ekonomik Büyümeye Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ali, F. H. (2020), The Effect of Academic Motivation of International Trade Students on Entrepreneurship Tendency and Female Entrepreneurship Values, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anggadwita G., Dhewanto, W. (2016), “The Influence of Personal Attitude and Social Perception on Women Entrepreneurial Intentions in Micro and Small Enterprises in Indonesia”, *International Journal of Entrepreneurship and Small Business (IJESB)*, 27/2: 131-148.
doi: 10.1504/IJESB.2016.073974
- Arıkan, C. (2013), Kadın Girişimcilikte Başarı ve Başarıyı Etkileyen Faktörler: Bursa Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bursa, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Artık, L. (2019), Okul Yöneticilerinin Liderlik ve Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ay, Ü., Koca, A. İ. (2013), “Kadın Girişimci Tipleri ve Bunların Gösterdiği Özellikler”, Kaygın, E., Güven, B. (Ed.), *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik*, İstanbul: Veritasakademi: 65-77.
- Aydınlık, A. (2017), *Girişimcilik*, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Aytar, O., Kırççek, Ö. B. (2021), “Kadın Girişimciliği: Motivasyon Faktörleri Üzerine Bir Araştırma”, *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12/24: 493-515.
doi: 10.47129/bartiniibf.985783
- Azumah, S. K. (2019), The Effect of Entrepreneurial Characteristics on Entrepreneurial Intention, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bakan, İ., Büyükbeşe, T., Erşahan, B., Eytmiş, A. M. (2012), “Kahramanmaraş’ta Girişimcilik ve Yenilikçilik: Profesyonel Meslek Gruplarında Bir Alan Çalışması”, *II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu*, 260-267.

- Basım, H. N., Şeşen, H. (2012), “Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *Ege Akademik Bakış*, 12: 21-28.
- Basri, J. B. H., Setiawan, A. (2023), “Evaluation of Entrepreneurship Education for University Students: A Scale Development Study”, *Pegem Journal of Education and Instruction*, 13/2: 243-251.
doi: 10.47750/pegegog.13.02.29
- Baş Dinar, G. (2022), “Schumpeter’in Kapitalizm Analizi Üzerine Yöntemsel ve Teorik Bir Değerlendirme”, *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15/1: 129-148.
doi: 10.25287/ohuiibf.983187
- Başar, M., Tosunoğlu, B.T., Demirci, A.E., (2001) *Girişimcilik ve Girişimcinin Yol Haritası İş Planı*, Eskişehir: Eskişehir Ticaret Odası Yayınları.
- Bayraker, N. (2018), *Girişimcilik ve Kadın Kadın Girişimcilere Destek Olan Kurum ve Kuruluşlar*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bektaş, M., Çiçek, H., Türköz, O. (2021), “Lisansüstü Eğitim Alan Bireylerde Gelecek Kaygısı”, *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 4/2: 132-152.
- Bird, B. (1988), “Implementing Entrepreneurial Ideas: The Case for Intention”, *The Academy of Management Review*, 13/3: 442-453.
- Bozkurt, Ö. (2006), “Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1/2: 93-111.
- Bozkurt Çetinkaya, Ö. (2011), *Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler* (1. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Brockhaus, R. H. (1980), Psychological and Environmental Factors Which Distinguish the Successful from the Unsuccessful Entrepreneur: A Longitudinal Study, *Academy of Management Review*, 5/2: 368-372.
- BTM (2022, 17 Aralık), “Sosyal Girişimcilik, Ticari Girişimcilik Farkları”.
<https://btm.istanbul/blog/sosyal-girisimcilik-ticari-girisimcilik-farklari> adresinden alındı.
- Budak, G. (2015), “Yoksulluğa İnovatif Bir Çözüm; Sosyal Girişimcilik”, *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4/8: 27-41.
- Burak, E., Tulum, S. (2019), “Girişimciler için Alternatif Finansman Yöntemleri”, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 9/1: 13-24.

- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., Köklü, N. (2023), *Sosyal Bilimler için İstatistik* (27. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chhabra, S., Raghunathan, R., Rao, N. V. M. (2019), “The Antecedents of Entrepreneurial Intention Among Women Entrepreneurs In India”, *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 14/1: 76-92.
- Chhabra, S., Raghunathan, R., Rao, N. V. M. (2020), “Investigating the Role of Motivation in Strengthening Entrepreneurial Intention Among Women Entrepreneurs in India”. Sangwan, K., Herrmann, C. (Eds.) *Enhancing Future Skills and Entrepreneurship.Sustainable Production, Life Cycle Engineering and Management*, Cham: Springer: 281-292.
doi: 10.1007/978-3-030-44248-4_28
- Çağlar, A. G. (2019), *Women Entrepreneurship in Local Economic Development: Women Producer Bazaars as an Alternative Organizational Model*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Çalışkan, U., Erdal, M. (2018), “Girişimcilik Finansmanı ve Teşvik İmkanları”, Doğan, H., Kutukız, D., Arıkan Saltık, I. (Ed.), *Yenilik ve Girişimcilik: Örnek Olay İncelemeli*, Ankara: Gazi Kitabevi: 222-266.
- Çatal, F. (2010), “Devlet Teşvikleri ve Erzurum’da Tarihsel Bir Uygulama Örneği”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24/4, 289-296.
- Çelik, M., Dağ, M. (2018), “Yatırım Teşvikleri Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme”, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7/2: 863-875.
- Çıkmaz, E. (2019), *Girişimci Kadın Olmak* (1. Baskı), Bursa: Ekin Yayınevi.
- Çinko, M., Durmuş, B., Yurtkoru, S. (2022), *Sosyal Bilimlerde SPSS’le Veri Analizi* (8. Baskı), İstanbul: The Kitap Yayınları.
- Çolakoğlu, N., Gözükar, İ. (2016), “A Comparison Study on Personality Traits Based on the Attitudes of University Students Toward Entrepreneurship”, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 229: 133-140.
doi: 10.1016/j.sbspro.2016.07.122
- Demirel, B. (2023), *Covid-19’un Online Alışveriş Davranışlarına Etkileri: Karşılaştırmalı Vaka Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Denis, D. J. (2004), "Entrepreneurial Finance: An Overview of the Issues and Evidence," *Journal of Corporate Finance*, 10/2: 301-326.
doi: [https://doi.org/10.1016/S0929-1199\(03\)00059-2](https://doi.org/10.1016/S0929-1199(03)00059-2)
- Densberger, K. (2014), "The Self-Efficacy and Risk-Propensity of Entrepreneurs", *Journal of Enterprising Culture*, 22/04: 437-462.
doi: 10.1142/S0218495814500186
- Devrani Korkmaz, T., Ilgaz Sümer, S. (2018), "The Effect of Commercial and Social Entrepreneurship Motives on Entrepreneurial Intention", *International Journal of Sciences and Education Research*, 4/3: 447-454.
- Doğan, İ. (2014), *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Duran, M. (2003), *Teşvik Politikaları ve Doğrudan Sermaye Yatırımları*, Ankara: Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü.
- Efe, M. N. (2016), *Girişimcilikte Temel Prensipler*, İstanbul: Umuttepe Yayınları.
- Efe, S. (2019), Türkiye’de Kadın Girişimciliği: Instagram Kullanımı Üzerinden Bir Durum Tespiti, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Er, P. H. (2012), Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter, Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdemir, T. (2018), Türkiye’de Kadın Girişimciliği ve Kadın Girişimciliğini Etkileyen Engeller ve Fırsatlar Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göker, A. Z. (2019), Girişimcilik Teorisi ve Kurumsal Girişimcilik Kavramı: Kurumsal Girişimcilik ve İş Tatmini İlişkisinde Örgüt Yapısının Rolü, Doktora Tezi, Gaziantep, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güner, H. (2016), Bir Destekleme Modeli Olarak KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ve Yeni Girişimci Destek Programı Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hisam, N. S. M., Othman, N. (2018), "The Effect of Risk Taking Propensity on Entrepreneurial Intention: Entrepreneurial Self Efficacy as Moderator", *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*, 10/04: 1590-1595.
- Hisrich, R. D., Peters, M. P. (1989), *Entrepreneurship: Starting, Developing, and Managing a New Enterprise*, Homewood IL: Irwin Professional Publishing.

- Hua, J., Qiao, X. (2019), “Effect of College Students’ Entrepreneurial Self-Efficacy on Entrepreneurial Intention: Career Adaptability as a Mediating Variable”, *International Journal of Educational Methodology*, 5/3: 305-313.
- Irawan, A., Mashud M., Suryanto, S. (2019), “The Dimensions of Social Entrepreneurship”, *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 4/8: 91-100.
doi: <https://doi.org/10.25204/iktisad.516571>
- İTÜ Big Bang (2022, 29 Kasım), “Top 71 Girişimleri Belli Oldu!”, <https://bigbang.itucekirdek.com/top-71-girisimleri-belli-oldu/> adresinden alındı.
- Karaca, M., Özdevecioğlu, M. (2015), *Girişimcilik ve Girişimci Kişilik: Kavram ve Uygulama*, Konya: Eğitim Yayınevi.
- Kaya, E. (2021), *Sosyal Girişimcilik Niyeti Modeli: Türkiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kesici, P. G. (2019), *Kendi İşini Kuran Kadınların Girişimci Olma Nedenleri ve Karşılaştıkları Sorunlar*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kibar, S. (2019), *KOSGEB Yeni Girişimci Destek Programından Yararlanarak İşyeri Açan Girişimcilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Karşılaştıkları Fırsatlar*, Yüksek Lisans Tezi, Düzce, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kim, A. B., Miller, T., Roberts, J. M. (2020), *2020 Index of Economic Freedom*, Washington, DC: The Heritage Foundation.
- Kratzer, J., Potishuk, V. (2017), “Factors Affecting Entrepreneurial Intentions and Entrepreneurial Attitudes in Higher Education”, *Journal of Entrepreneurship Education*, 20/1: 25-44.
- Krueger Jr, N. F., Reilly, M. D., Carsrud, A. (2000), “Competing Models of Entrepreneurial Intentions”, *Journal of Business Venturing*, 15/5-6: 411-432.
- Kurt, N. (2011), *Çevik Kuvvet Personelinin Stresle Başa Çıkma Tutumları, Psikolojik Dayanıklılıkları ve İş Doyumu Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Küçük, O. (2017), *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Liñán, F., & Chen, Y. W. (2009), “Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions”, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33/3: 593–617.

- Manik, E., Sidharta, I. (2016), “Entrepreneurial Intention on Studentpreneurs to Become Entrepreneur”, *International Review of Management and Marketing*, 6/3: 625-630.
- Marangoz, M. (2012), Girişimcilik, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Mazlumcu, E. (2021), The Effect of Inner Peace on Interpersonal Peace and Styles of Managing Conflict, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- McAdam, M. (2023), *Women’s Entrepreneurship (Second Edition)*, New York: Routledge.
- Microsoft (2022), “Teknolojinin Kadın Liderleri”,
<https://www.microsoft.com/turkey/teknolojininkadınliderleri/T%C3%BCrkiyenin-Kad%C4%B1n-Liderleri-Birincileri.aspx> adresinden alındı.
- Mintardjo, C. M. O., Trang, I. (2018), “Entrepreneurial Attitude, Entrepreneurial Social Environment and the Entrepreneurial Ability to Entrepreneurial Intensity to be Young Entrepreneur on Kabupaten Minahasa Induk”, *Journal of Awareness*, 3/1: 39-50.
- Muhammad, N., Nisar, M., Robinson, D. (2019), “The Influence of Muslim Marriages on Entrepreneurial Intentions of Women Entrepreneurs”, *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 25/7: 1389-1409.
- Naktiyok, A. (2004), İç Girişimcilik, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Nazarlı, S. (2021), Öz-Yeterlilik ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Türk ve Yabancı Öğrencilerin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Nişancı, Z. N., Oğrak, A., Özmutaf, N. M. (2015), “Amerika’da Yaşayan Türk Kökenli Girişimcilerin Girişimcilik Nitelikleri Kapsamında Algıları: Pittsburgh Gıda Sektöründe Bir Araştırma”, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 10/4: 28-44.
- Onay, M., Çavuşoğlu, S. (2010), İşletmelerde Girişimcilik Özelliğini Etkileyen Faktörler: İç Girişimcilik, Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 17-1: 48-67.
- Ongun, T. (2023, 25 Eylül), “UN Honors Turkish Conglomerate for Projects Supporting Women Entrepreneurs”, *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/en/economy/un-honors-turkish-conglomerate-for-projects-supporting-women-entrepreneurs/3000741>
(Erişim tarihi: 05.10.2023).
- Özbek, G. (2021), Para Sevgisi ve Girişimcilik Niyeti İlişkisinin Analizi: Gümüşhane Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özdaş, Y. (2009), Türkiye’de Uygulanan Yatırım Teşvikleri ve Diyarbakır Bölgesinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Adana, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, İ. (2019), Kadın Girişimcilerin İş Kurma Niyeti ve Davranışlarının İncelenmesi: Karabük İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karabük, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özeltürkay, E. Y., Özekenci, E.K., Yalçıntaş, D. (2019), "Determining the Factors that Affect Entrepreneurial Intention: A research on University Students", Journal of Youth Researches, 7/18: 41-58.
- Özkeçeci, K. (2021), Kadın Girişimciliğinde Kullanılan Finansman Temin Yolları ve Karşılaşılan Sorunlar. Gaziantep İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Özgül, E. (2019), “Girişimciliğin Temel Kavramları”, Erdoğan, B. Z. (Ed.), KOSGEB Girişimcilik El Kitabı, Ankara: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı: 3-30.
- Özkaya, G. (2020), Kadın Girişimcilerin Girişimci Olma Nedenleri ve Girişimcilik Algılarının Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: İzmir İlinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkul, G. (2008), Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde İmalat Sanayi Kobi’lerindeki Girişimciler Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özyılmaz, A. M. (2016), Türkiye’de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ryan, M. (2023, 12 Ekim), “Female Entrepreneurs Need Better Support” *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/12/female-entrepreneurs-need-better-support> (Erişim tarihi: 28 Kasım 2023).
- Sağlam, A. (2023), Kadın Girişimcilerin Görüşlerine Göre Eğitimin Kadın Girişimciliğine Etkisi, Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saraç, N. S. (2020), Türkiye’de E-Ticaretin Kadın Girişimciler Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saral, H. C. (2018), The Relationship Between Entrepreneurial Characteristics and Entrepreneurial Intention, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Sayın Arslan, E. (2022), Türkiye’de ve Avrupa’da Kadın Girişimcilere Uygulanan Teşvik Sistemi ve Yarattığı Ekonomik Değerler (2005-2019), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Schumpeter, J. A. (1942), *Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi*, (Çev. M. Acar), Ankara: Serbest Kitaplar Yayınevi.
- Selvi Hanişoğlu, G., Özgür, G. (2021), “Türkiye’de Kadın Girişimcilerin ve Finansman Alternatiflerinin Analizi”, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14/1: 36-45.
- Sivri, N. (2020), An Analysis on the Factors Affecting Entrepreneurial Intentions of White-Collar Employees, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sniehotta, F. (2009), “An Experimental Test of the Theory of Planned Behavior”, *Applied Psychology Health and Well-Being*, 1/2: 257-270.
- Soner, O. (2000), “Aile Uyumu, Öğrenci Öz güveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler”, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12/12: 249-260.
- Soyşekerci, S. (2014). *Uygulamalar ve Şirket Örnekleriyle Girişimcilik*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Su, Y.; Zhu, Z.; Chen, J.; Jin, Y.; Wang, T.; Lin, C.-L.; Xu, D. Factors Influencing Entrepreneurial Intention of University Students in China: Integrating the Perceived University Support and Theory of Planned Behavior. *Sustainability* 2021, 13, 4519.
doi: 10.3390/su13084519
- Tan, F. Z. (2015), “Kosgeb Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Adayları Üzerine Kastamonu İlinde Bir Araştırma”, *Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi*, 3/3: 382-417.
- TDK (2023, 24 Ağustos), “Güncel Türkçe Sözlük”. <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı.
- Tekin, E. (2019), *Girişimcilik ve Sosyal Sermaye*, Konya: Eğitim Yayınevi.
- Timuroğlu, M. K., Yılmaz, B. (2019), “Stres ve Girişimcilik Niyeti: Bir Uygulama”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33/3: 699-713.
- Top, S. (2017), *Girişimcilik Niyeti* (1. Baskı), İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Tosunoğlu, T. (2003), *Girişimcilik ve Türkiye’nin Ekonomik Gelişme Sürecinde Girişimciliğin Yeri*, Doktora Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tulan, D., Türko E. S. (2019), “Evlilik Neyi Değiştirir? Kadın Girişimciler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Uygulama”, *Anemon Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7/2: 235-245.

- Tunç Baranoğlu, M. (2018), Batman KOSGEB Kadın Girişimciliği Profiline Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Batman, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tusaie, K., Dyer, J. (2004), “Resilience: A Historical Review of the Construct”, *Holistic Nursing Practice*, 18/1: 3-10.
doi: 10.1097/00004650?200401000?00002
- TÜBİTAK BİGG, “Girişimler”, <https://bigg.tubitak.gov.tr/tr/girisimler> adresinden alındı.
- TÜSİAD (2002), *Türkiye’de Girişimcilik*, Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş.: İstanbul.
- Uslan, B. (2019), Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisinin Planlanmış Davranışlar Teorisine Göre Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Antalya, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünal, T. (2022), Türkiye’de Kadın Girişimciliği, Süreçleri ve İstihdama Etkisi (Elazığ İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Tunceli, Munzur Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Ürper, P. (2017), KOSGEB Yeni Girişimci Destek Programından Yararlanarak İş Yeri Açan Girişimcilerin Yaşadıkları Sorunlar, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalçıntaş, M. (2010), “Çağımızda Girişimcilik”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5/1: 95-98.
- Yelkikalan, N. (2007), “21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zeka”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1/2: 39-51.
- Yıldırım, H. (2008), *Girişimcilik Ateşi ve İş Melekleri*, İstanbul: Değişim Yayınları.
- Yıldız, E. D. (2019), Türkiye’de Kadın Girişimciliği Alanında Faaliyet Gösteren Kurum ve Kuruluşların Kadın Girişimcilere Pozitif Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Okan Üniversitesi
- Yılmaz, E. (2021), Denizli Esnaflarının Girişimcilik Özelliklerini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Denizli, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yiğit, A. (2023), Örgütsel Uyumlanmanın Kurumsal Girişimcilik ve Çalışan Girişimciliği Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taysır, N. K. (2023), “Understanding Experiment-Based Social Entrepreneurship Literature”, *PressAcademia Procedia*, 17/1: 161-166.
doi: 10.17261/Pressacademia.2023.1771

EKLER

Girişimcilik Niyet Ölçeği

	1	2	3	4	5
Girişimci olmak için her şeyi yapmaya hazırım.					
Profesyonel hayattaki hedefim girişimci olmaktır.					
Kendi işimi kurabilmek için her türlü çabayı göstereceğim.					
Gelecekte bir firma kurma konusunda kararlıyım.					
Bir firma kurmayı ciddi olarak düşünmüştüm.					
Bir gün kendi işimi kurma konusunda oldukça kararlıyım.					

Sosyodemografik Etkenler Formu

Girişimcilere Yönelik Finansal Teşviklerden Yararlandınız mı? Evet Hayır

Yaşınız	18-29
	30-39
	40-45
	46 ve üzeri
Medeni Durumunuz	Evli
	Bekar
Eğitim Durumunuz	Lisans ve altı
	Lisansüstü
Toplam İş Deneyiminiz	0-5 yıl
	6-10 yıl
	11-15 yıl
	16-19 yıl
	20 yıl ve üzeri

Ekonomik Etkenler Ölçeği

	1	2	3	4	5
Girişimci olma sebeplerimden biri ailemin ihtiyaçlarını karşılamaktır.					
Ekonomik bağımsızlığımı kazanmak için girişimci olmaya karar verdim.					
Kendi işimin patronu olmak için girişimci olmaya karar verdim.					
İş bulamadığım için girişimde bulundum.					
Yakın gelecekte içinde bulunacağım işgücü piyasasında durumum belirsizdir.					
Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını dűřünüyorum.					
Para beni sıkı çalışmaya yoneltir.					
Para kazanmak için çok çalışmaya istekliyim.					
Çok fazla paraya sahip olmak güzeldir.					
Türkiye ekonomisi girişimciler için birçok fırsat sunmaktadır.					
Türkiye'de girişimciler özel, devlet veya kar amacı gütmeyen kurumlar gibi yapısal sistemler tarafından desteklenmektedir.					
Türkiye'de girişimcilerin bankalardan kredi alması oldukça zordur.					

Psikolojik Etkenler Ölçeği

	1	2	3	4	5
Yaptığım işte ustayımdır.					
İşimde başarılı olma isteğim çok fazla olduğundan iş arkadaşlarımdan daha başarılı olma konusuna çok önem veririm.					
Belli standartların üstündeki hedeflere ulaşmayı amaçlıyorum.					
Potansiyelimin fark edileceğine dair inancım var.					
Genellikle yalnız olduğum, kimsenin yönlendirmesinin olmadığı durumlarda daha başarılı olurum.					
Çoğunluktan farklı düşündüğüm durumlarda kendi düşüncemi zorlanmadan savunabilirim.					
Yeni ve test edilmemiş koşullarla başa çıkabilme yeteneğine sahibim.					
Sermayem olmasa bile yeterli, çalışkan ve hırslı olduğum için yeni bir iş kurabilirim.					
Riski ve getirisi yüksek yatırımlar yapmaktan kaçınmam.					
Genellikle risk almaktan çekinmem.					
İş stratejim yüksek riskler almaktır.					
Bazı yatırımların sonuçlarını net bir şekilde öngöremesem bile risk almaktan çekinmem.					
Bir şeyler yapacağım zaman yeni yöntem ve metodları denerim.					
Yeni fikirlere açığım.					
Kendimi yenilikçi olarak görürüm.					
Daha önceleri zorluklar yaşadığım için işimdeki zor zamanların üstesinden gelebilirim.					
İşimde bir terslikle karşılaştığımda onu atlatma konusunda sıkıntı yaşıyorum.					
Eğer zorunda kalırsam işimde kendi başıma yeterim.					
Eğer çalışırken kendimi bir tikanıklık içinde bulursam bundan kurtulmak için birçok yol düşünebilirim.					